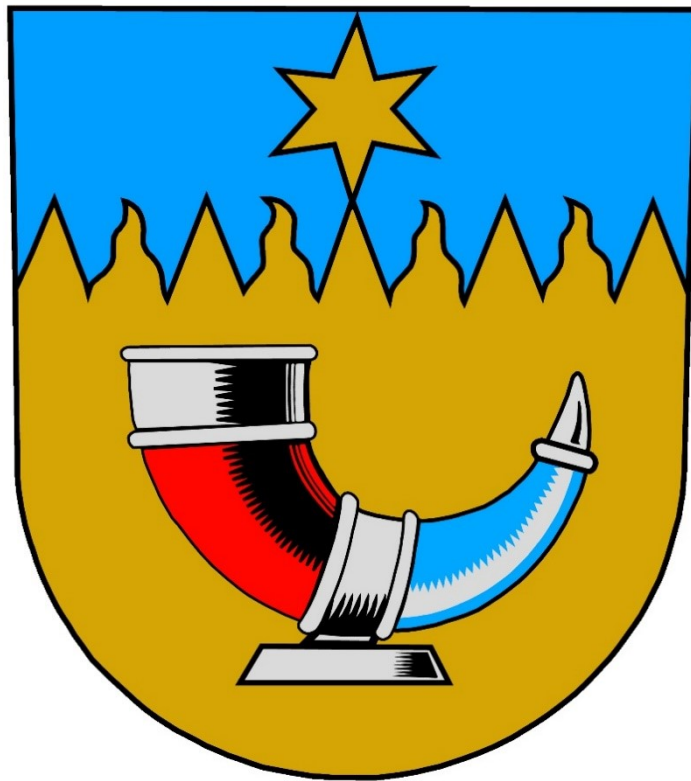

Taloussuunnitelma

2026 – 2028

Hämeenkyrön kunta

Kh 24.11.2025

Kv 15.12.2025

Sisällys

Kunnanjohtajan katsaus.....	3
Toimintaympäristö ja talouden kehitysnäkymät	5
Väestötietoja	5
Elinkeinorakenne	8
Toimintaympäristö	8
Asuntorakentaminen	9
Yleinen taloudellinen tilanne	10
Verotulot	12
Valtionosuudet	13
Kuntastrategia	14
Vakaa ja verraton	14
Hyvinvointi	15
Hämeenkyrön ilmastotavoitteet	16
Talousarvion tavoitteet	17
Henkilöstö	17
Kuntakonserni	19
Kokonaistalouden näkökulma	22
Tuloslaskelma	23
Rahoituslaskelma	28
Käyttötalous	30
Talouden tasapainotus/vakauttaminen	36
Hallintopalvelut	44
Sivistyspalvelut	50
Elinympäristöpalvelut	68
Investoinnit	76

Asiakirja täyttää saavutettavuusdirektiivin helppokäyttöisyysvaatimukset sekä lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta, 7 §.

Kunnanjohtajan katsaus

Tätä talousarvion valmistelua ovat leimanneet tutut epävarmuustekijät, kuten valtionosuus-uudistus ja sen toteutumisen ajankohta, verotulojen muutokset sekä yleinen taloudellinen taantuma ja maailmanpoliittinen tilanne ja sen vaikutus talouteen. Taantuma tuntuu jämähtäneen Suomen ylle ja vuosi sitten uumoiltu talouskasvu ei ole toteutunut ennusteiden mukaisesti.

Olemme vuoden 2025 aikana tehneet paljon toimia talouden vakauttamisen eteen, mutta työ on vielä kesken. Talousarvio sisältää 3,5 milj. euron satunnaisen luovutusvoiton, jonka ansiosta vuosi 2026 on ylijäämäinen. Satunnainen luovutusvoitto ei ole kunnalle tullutta rahaa vaan Hämeenkyrön Vuokratilat Oy:n perustamisessa syntynyt luovutettavan kiinteistön tasearvon ja käyvän arvon erotus. Ilman satunnaista luovutusvoittoa vuosi 2026 on alijäämäinen 405 000 euroa ja koko suunnitelmakausi 2026–2028 1 471 000 euroa. Tämä kertoo sen, että meillä on vielä työtä tehtävänä talouden suhteen.

Taloussuunnitelman osana on kunnan talouden vakauttamisen ohjelma, jota on työstetty tiiviissä yhteistyössä viranhaltijajohdon ja kunnanhallituksen kanssa. Vakauttamisen tarve on niin suuri, että olemme joutuneet ottamaan käyttöön useita kipeitä keinoja, kuten veroprosentin korotus sekä henkilöstön vähentäminen taloudellisesta ja tuotannollisista syistä. Vakauttamisen toimet on koottu kattavasti kunnan kaikilta palvelualueilta. On selvää, että jokainen toimenpide vaikuttaa heikentävästi johonkin ja siksi toimet on pyritty valitsemaan siten, että vaikutukset jakaantuisivat tasaisesti eri ryhmille.

Talouden vakauttamisen toimien käytäntöön vienti ja toiminnan uudelleenjärjestelyt ovatkin kaikkea kunnan toimintaa läpileikkaava teema vuonna 2026. Yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen henkilöstömäärä on vähentynyt ja tämän myötä toimintaprosesseja tulee miettiä uudelleen. Ensi vuoden tavoitteena on päivittää organisaatiomalli sekä uudistaa hallintosääntö vastaamaan uutta tilannetta. Hämeenkyrön kunnan vuosi 2026 onkin monelta osin toiminnan uudelleenrakentamisen ja uusien toimintakäytäntöjen kehittämisen ja vaikiinnuttamisen aikaa. Kuntastrategiamme Vakaa ja verraton on aikakautensa tuotos ja vuonna 2026 on aika päivittää strategia vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä.

Maailma muuttuu kovaa tahtia ympärillämme ja esimerkiksi koko maata koskeva lasten määrän olennainen vähentyminen koskee myös meitä. Meidän tulee tarkastella varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoa vastaamaan todellista tarvetta. Vuonna 2030 meillä on 200 peruskoululaista vähemmän kuin tänä vuonna, se on nopeasti laskettuna kymmenen perusopetuksen luokkaa vähemmän. Tällä on myös merkittävä vaikutus valtionosuuksiin, joiden laskennassa painottuu vahvasti kunnan alle 16-vuotiaiden määrä. Tähän meidän on reagoitava jo ilman taloushaasteitakin. Tästä syystä taloussuunnitelma sisältää kirjauksen, että selvitämme mahdollisuuden lakkauttaa ja integroida Heinijärven koulu ja päiväkotit muihin olemassa oleviin yksiköihin lukukauden 2027–2028 alusta.

Veronkorotus, palveluverkkopäätökset ja henkilöstön vähentäminen taloudellisista ja tuotannollisista syistä sekä organisaatiomuutokset ovat kaikki kipeitä toimia. Näillä toimilla luomme kuitenkin tulevaisuutta, jossa meillä on mahdollisuus kasvaa ja kehittää toimintaa itsenäisenä kuntana. Emme ole ainoa kunta, jossa nämä talouden haasteet ovat vahvasti läsnä. Valtiovarainministeriön mukaan kuntien taloudessa on edelleen tuntuva sopeuttamistarve ja veronkorotuspaineet koskevat kaikkia kuntakokoluokkia. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää kunnissa pitkäjänteistä päätöksentekoa, yhä jatkuvia talouden tasapainottamistoimia sekä uusia palveluiden järjestämistapoja. On tärkeä toimia ajoissa, jotta voimme itse vaikuttaa tulevaisuuteen ja päästä mahdollisimman nopeasti takaisin kasvun tielle.

Tässä kohtaa haluan kiittää talousarvioon tekoon osallistuneita viranhaltijoita sekä luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä haastavien asioiden eteenpäin viemisessä.

Johanna Rannanjärvi
kunnanjohtaja

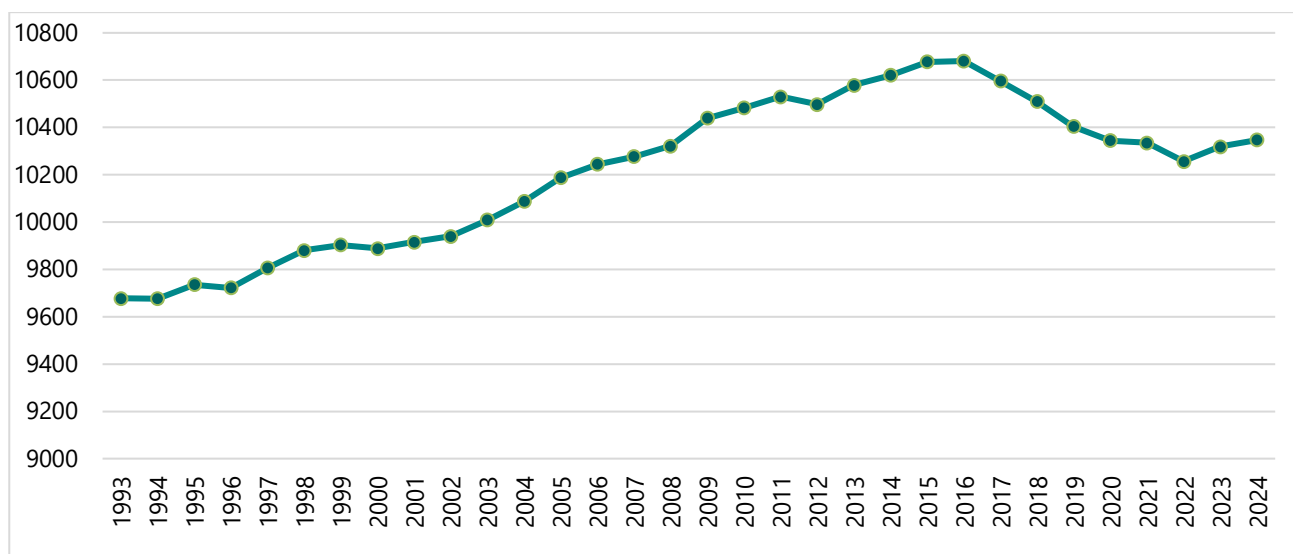
Toimintaympäristö ja talouden kehitysnäkymät

Väestötietoja

Vuodesta 2017 alkaen taittui vuosia jatkunut väkiluvun kasvu ja siirryttiin väestön vähentymisen aikaan. Väestön määrä kääntyi uudelleen kasvuun vuonna 2023.

Väkiluku 31.12.2024 oli 10 348 (edellisenä vuonna 10 319 henkeä) (Tilastokeskus; väestönmuidosten ennakkotiedot). Syyskuun 2025 lopussa väkiluku oli 10 301. Muutos vuoden vaihteesta -47.

Kunnan väkiluku on ollut korkeimmillaan 1960-luvun alkupuolella, hieman yli 10 700 henkeä. 1980-luvulla väkiluku putosi noin yhdeksään tuhanteen henkeen. Tämän hetken väkiluku on vuoden 2008 tasoa.

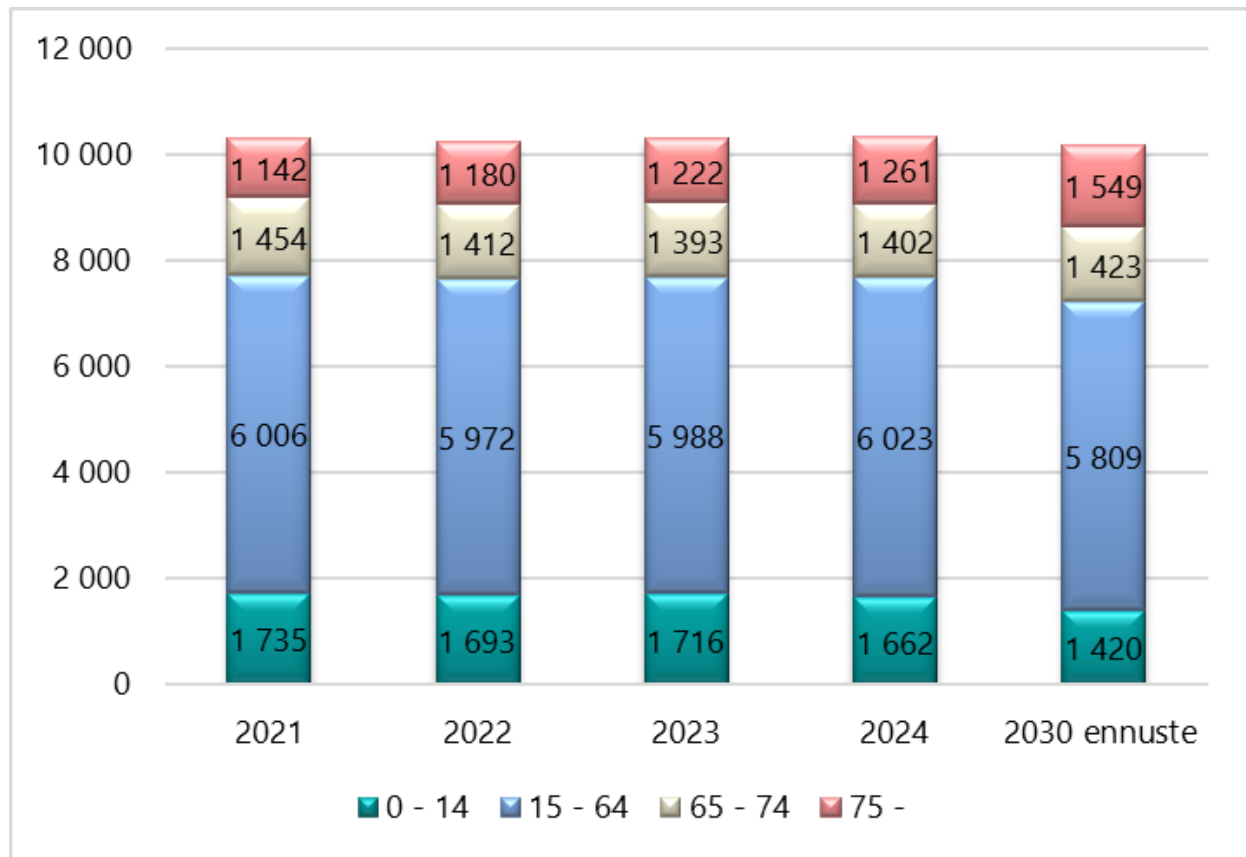
Lähde: Tilastokeskus; väestönmuidosten kuukausitiedot, joulukuu

Väestörakenne

	2021	2022	2023	2024	ennuste 2030
0 - 14	1 735	1 693	1 716	1 662	1 420
15 - 64	6 006	5 972	5 988	6 023	5 809
65 - 74	1 454	1 412	1 393	1 402	1 423
75 -	1 142	1 180	1 222	1 261	1 549
yhteensä	10 337	10 257	10 319	10 348	10 201

Lähde: Tilastokeskus; väestörakenne osa-alueittain, väestöennuste)

Väestörakenteen muutos noudattaa koko valtakunnan kehitystä, eli vanhempien ikäluokien osuus väestöstä kasvaa ja lasten määrä vähenee.

Väestön muutos

	2021	2022	2023	2024
Syntyneet	92	73	74	69
Kuolleet	111	152	125	118
Kuntien välinen tulomuutto	542	507	524	528
Kuntien välinen lähtömuutto	561	530	443	472
Maahanmuutto	31	27	36	36
Maastamuutto	2	5	7	11
Väkiluvun korjaukset	2	0	0	-3
Kokonaismuutos	-7	-80	59	29

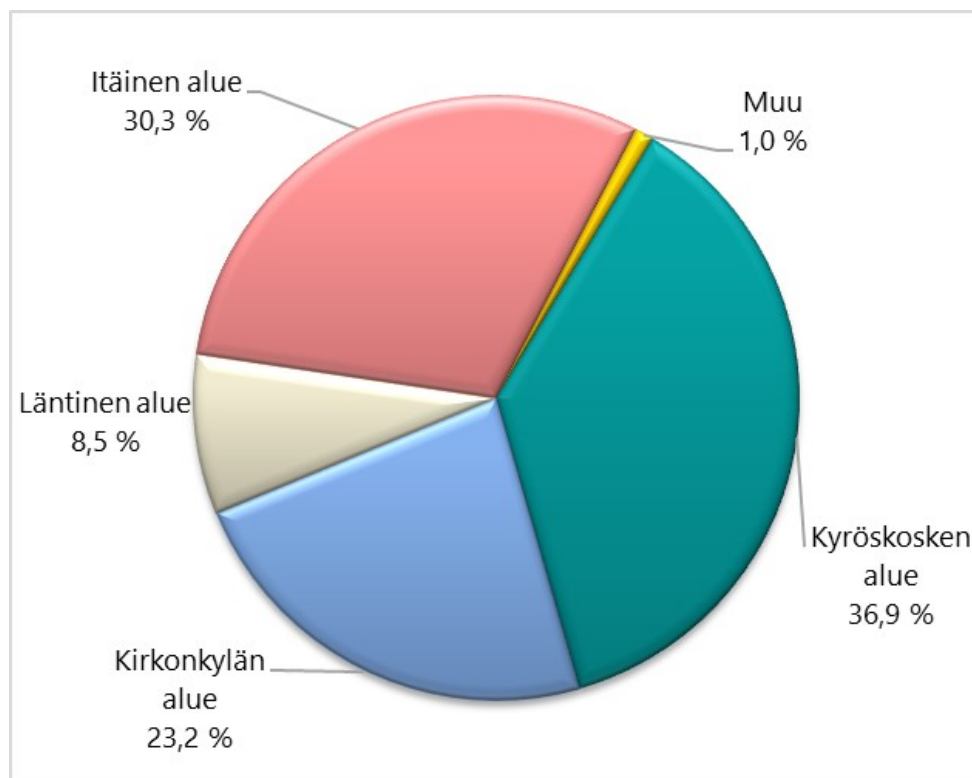
Lähde: Tilastokeskus; väestönmuutosten kuukausitiedot

Kuolleisuus on reilusti syntyvyyttä suurempaa.

Väestön jakautuminen alueittain

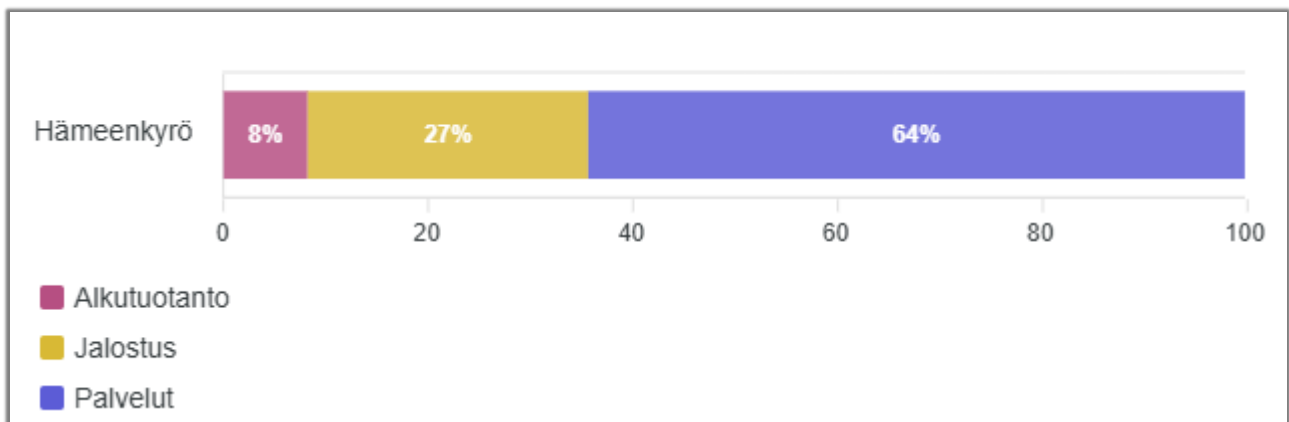
Alue	2021	2022	2023	2024
Kyröskoski	3 775	3 773	3 792	3 823
Kirkonkylä	2 418	2 373	2 397	2 405
Läntinen	928	905	904	885
Itäinen	3 127	3 112	3 125	3 135
Tuntematon	89	94	101	103

Lähde: Tilastokeskus; väestörakenne osa-alueittain)

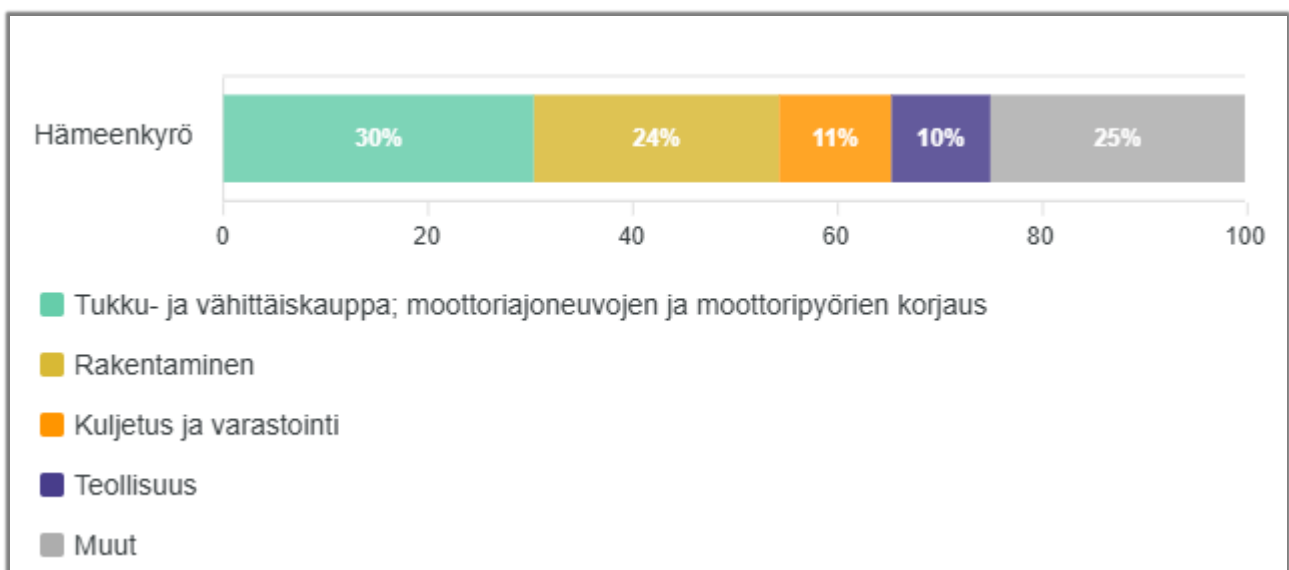
Elinkeinorakenne

Työpaikkajakauma

Lähde: Tilastokeskus, tiedot vuodelta 2024

Toimialajakauma

Lähde: Tilastokeskus, tiedot vuodelta 2024

Toimintaympäristö

Työllisyyspalvelut siirtyivät kuntiin vuoden 2025 alusta. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen vastuukuntana toimii Sastamala ja toimivaltaa on delegoitu sopijakuntiin. Työnhakija- ja työnantaja-asiakkaita palvellaan kasvotusten Hämeenkyrön toimipisteellä.

Pirkanmaan työttömyysprosentti on syyskuun 2025 lopun tilanteessa 11,5. Vuotta aiemmin se oli 10,7. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kuntien työttömyysprosenttien keskiarvo oli 8,5. Hämeenkyrössä työttömien määrä syyskuussa oli 8,7 prosenttia työvoimasta. Työllisyystilanne parani edellisestä vuodesta ja työttömien määrän laski 84:llä. Työnhakija-asiakaita on yhteensä marraskuun alussa 734 (887), heistä alle 30-vuotiaita on 115 (138), joista työttömänä 68 (82) henkilöä.

Työvoiman määrä on noussut Hämeenkyrössä ollen syyskuun tilaston mukaan 4 746 (4728) henkeä. Työttömänä oli 408 (495) henkilöä. Näistä pitkäaikaistyöttömiä on 165 (171). Avoimien työpaikkojen määrä on laskenut edellisen vuoden 25 paikasta 10 paikkaan.

Asuntorakentaminen

Lupatilasto 1.1.2025 – 31.10.2025

Lupatyyppi	Myönnetty
RL Rakentamislupa	57
M Rakennusaikainen muutos	1
R Rakennuslupa	5
RJ Rakennusluvan jatko	10
RM Rakennusaikainen muutos	2
T Toimenpidelupa	3
P Purkamislupa	2
PI Ilmoitus purkamisesta	1
M Maisematyölupa	3
Yhteensä	84

2024 myönnetty uusia omakotitaloja 10 kpl ja käyttötarkoituksen muutoksia 6 kpl

2025 myönnetty 31.10.2025 mennessä uusia omakotitaloja 12 kpl ja käyttötarkoituksen muutoksia omakotitaloksi 7 kpl.

Vuonna 2024 valmistui yhteensä

- 52 huoneistoa
- 1 kerrostalo (35 huoneistoa)
- 15 omakotitaloa
- 1 paritalo

Vuonna 2025 valmistunut 31.10.2025 mennessä yhteensä

- 8 huoneistoa
- 6 omakotitaloa
- 1 paritalo

Myönnettyjen lupien määrään vaikuttaa vuonna 1.1.2025 voimaan tullut rakentamislain muutos. Lupamäärät eivät lakimuutoksen myötä ole suoraan vertailukelpoisia aiempiin vuosiin. Vuonna 2025 on vielä myönnetty muutamia 2024 vireillä olleita rakennus- ja toimenpidelupia. Lisäksi rakennusvalvonta ei enää lakimuutoksen myötä tee erillisiä työnjohdajapäätöksiä, joka osaltaan myös vaikuttaa merkittävästi rakennusvalvonnassa tehtyjen päätösten kokonaismäärään.

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtionvarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous toipuu hitaasti. Ennusteen mukaan BKT kasvaa prosentoin vuonna 2025, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027. Inflaatio hidastuu, kotitalouden ostovoima kasvaa korkojen laskun ja tuloverotuksen alentumisen seurauksena.

Vaimea talouskasvu ei vielä merkittävästi kohenna työvoiman kysyntää. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen ennustetaan paranevan suunnitelmavuosina.

Julkisyhteisöjen alijäämä pienenee vain vähän heikon lähtötilanteen ja hitaan kasvun takia.

Kuntatalous

Kuntatalouden rahoitusasema on alijäämäinen. Alijäämä syvenee mm. heikon verotulokehityksen takia ja kulutusmenojen kasvun takia. Kulutusmenojen kasvun syynä on mm. palkkaratkaisuista aiheutuneet henkilöstömenojen kasvu ja kunnan lisääntyneet vastuut erityisesti työttömyysetuuksien rahoituksessa.

Alijäämä supistuu hieman suunnitelmakauden lopussa, mutta tulot eivät riitä kattamaan menopaineita. Sopeuttamistoimet kuntataloudessa jatkuvat koko suunnitelmakauden. Kuntatalouden velkamäärän uskotaan kasvavan.

Hämeenkyrön kunnan talous

Vuoden 2025 talousarvio hyväksyttiin alun perin alijäämäisenä 3,7 milj. euroa. Vuoden aikana tehtiin kolme muutostalousarviota. Kunnalla on taseessa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää 4,2 milj. euroa. Vuoteen 2026 lähtötilanne taseeseen kertyneen ylijäämän osalta on hieman ylijäämän puolella.

Kunnan lainamäärä on pienentynyt viime vuosina. Lainamäärä oli suurimmillaan 51 milj. euroa vuonna 2018. Sen jälkeen lainamäärä on vähentynyt joka vuonna. Kuluvin vuoden lopun lainamäärä on noin 36,5 milj. euroa.

Vuoden 2026 talousarvion valmistelu

Talousarvion valmistelua ohjaa kuntastrategia Vakaa ja verraton. Strategian mukaisesti kunta on talousvastuun tiedostava kunta, joka pitää kunnan talouden suunnitelmakaudella tasapainossa.

Taloussuunnitelman valmistelu alkoi keväällä. Taloussuunnitelman 2026-2028 valmistelua varten teetettiin painelaskelma. Panielaskelma esiteltiin luottamushenkilöille uuden valtuustokauden ensimmäisessä perehdyttämistilaisuudessa. Panielaskelma osoitti kunnan talouden vakauttamisen tarpeen suunnitelmavuosina.

Talousarviota on valmisteltu hallituksen linjaamien periaatteiden mukaiseksi.

Talousarvio 2026 on tehty niin, että siinä ovat mukana erillisessä taulukossa olevat lautakuntien esittämät vakauttamisen toimet ja yhteistoimintaneuvottelun tuloksena vuodelle 2026 kohdennetut toimet, joista on jo ratkaisu olemassa.

Verotulot

Verotulot on arvioitu Kuntaliiton verotulojen ennustekehikon perusteella.

1 000 euroa	TP 2024	alkup. TA 2025	MTA 3/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kunnallisvero	20 389	19 900	19 600	22 700	23 300	24 000
Kiinteistövero	2 625	2 700	2 700	2 950	3 100	3 250
Yhteisövero	1 506	1 400	1 100	1 170	1 240	1 250
Yhteensä	24 521	24 000	23 400	26 820	27 640	28 500

Tuloveroprosentti vuonna 2026 on 10,2. Suunnitelmavuosien veroprosentti on sama.

Kiinteistöveroprosentit ovat sama koko suunnitelmakauden. Kiinteistöveroissa on otettu huomioon kiinteistöveroselvityksen toteuttamisen myötä tulevat kiinteistöverot. Suunnitelmakaudelle on laskettu kiinteistöveroselvityksen perusteella tulevaa lisätuottoa noin puoli miljoonaa euroa.

	2026
Yleinen	1,05 %
Maapohja	1,30 %
Vakituinen asunto	0,53 %
Muut asunnot	1,15 %
Voimala	3,10 %
Rakentamattomat tontit	4,50 %
Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero	0,00 %

Valtionosuudet

Valtionosuudet vuodelle 2026 on arvioitu Kuntaliiton tietojen perusteella.

Suunnitelmavuosien 2027–2028 valtionosuudet on arvioitu kokonaistasolla varovaisesti hieman vuotta 2026 suuremmiksi. Arvioon sisältyy suuri riski, sillä valtionosuusuudistusta valmistellaan parhaillaan, mutta sen sisältöä eikä toteutumisen ajankohtaa vielä tiedetä. Ennakkotietojen mukaan kunnan valtionosuus pienenee uudistuksen myötä.

1 000 euroa	TP 2024	alkup. TA 2025	MTA 3/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kunnan perus- palv.vos	11 632	12 580	12 700	14 200		
Verotuloihin perust. vos tasaus	-4 010	-3 900	-3 900	-4 540		
Opetus- ja kultt.t.valt.osuus	-1 364	-1 300	-1 300	-1 270		
Verotu- lomenetysten korvaus	1 714	1 000	1 000	910		
Yhteensä	7 971	8 380	8 500	9 300	9 600	9 600

Kuntastrategia

Vakaa ja verraton

Kuntastrategia Vakaa ja verraton hyväksyttiin alkuvuonna 2023. Strategia kertoo, että itseensä luottava Hämeenkyrö on hyvän elämän koti ja elinvoimaisessa Hämeenkyrössä elät yhteisöllisesti viihtyisässä ympäristössä.

Strategiassa on mukana kunnan arvot: empaattisuus, osallisuus ja vastuullisuus.

Strategisia painopistealueita on kolme ja kullakin on avaintavoitteita. Näiden pohjalta on laadittu talousarvion tavoitteet, jotka valtuusto talousarviokirjassa hyväksyy.

Painopiste: hyvä kasvun ja oppimisen ympäristö

Avaintavoitteet

1. yhtenäinen ja kannustava kasvun ja oppimisen polku
2. hyvinvointityön tarpeiden tiivis seuranta hyvinvointialueen kanssa
3. yhä vahvempi hyvinvointia rakentava osallisuus ja sujuvampi arki

Hyvinvoinnin tavoitteita asetetaan myös hyvinvointikertomuksessa ja siinä niistä myös raportoidaan vuosittain.

Painopiste: toimiva ympäristö elämiselle

Avaintavoitteet

1. uudistamme maapolitiikkaa ja tarjoamme vaihtoehtoja monipuoliselle asuntotutustannolle houkuttelevassa ja siistissä kuntaympäristössä
2. kehitämme toimivaa ja turvallista liikkumisen ympäristöä
3. monimuotoisen yrittäjyyden toimintaedellytysten tukeminen yrittämisen eri vaiheissa

Painopiste: kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta

Avaintavoitteina

1. ilmasto-ohjelman toteuttaminen vahvistaa Hämeenkyrön asemaa veto- ja pitovoimaisena Pirkanmaan vehreänä helmenä
2. talouden tasapainottaminen sekä työympäristön hyvän hallinnon kehittäminen jatkuvat
3. alueen kestävyystavoitteet edistyvät käytännössä osana elinvoiman vahvistamista

Strategian päivitystarve

Kuntastrategia tulee päivittää ja tarkistaa valtuustokausittain. Päivityksen yhteydessä tulee ottaa huomioon muuttunut toimintaympäristö. Kunnan toimintaympäristö on muuttunut paljon vuodesta 2023, joten strategian päivittäminen on ajankohtaista ja tavoitteena on, että päivitystyö tehdään vuoden 2026 aikana.

Strategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen.

Hyvinvointi

Kunnanvaltuusto hyväksyi Hämeenkyrön hyvinvointisuunnitelman 2025–2029 kokouksessaan 10.11.2025. Sen tavoitteet koskevat valtuustokautta 2025–2029. Laaja hyvinvointisuunnitelma on rakennettu yhtenäisenä ja se sisältää kaikkein ikäryhmien lakisääteiset suunnitelmat. Väestön hyvinvoinnin muutoksista ja tavoitteiden toimeenpanosta raportoidaan valtuustolle myös vuosittaisessa hyvinvointiraportissa sekä osavuosikatsauksissa.

Laaja hyvinvointisuunnitelma on rakennettu laajasta tausta-aineistosta huomioiden kunnan lakisääteiset velvoitteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelman pohjana toimii kuntastrategia Vakaa ja verraton, jonka lisäksi sen sisällöissä on otettu huomioon strategian mukaiset muut suunnitelmat ja ohjelmat, sekä osallistaen kerätty aineisto ja ajantasainen indikaattoritieto. Hämeenkyrön hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat samansuuntaiset hyvinvointialueen voimassa olevan hyvinvointisuunnitelman kanssa, joka mahdollistaa yhdensuuntaisen työn hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Suunnitelman toimenpiteitä päivitetään osana vuosittaista raportointia, jolloin niiden kautta voidaan nopeammin suunnata työtä tarpeiden ja resurssien mukaisesti.

Laajan hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat

- Arjen turvallisuus ja saavutettava elinympäristö
- Liikkuminen ja aktiivisuus
- Hyvinvointia edistävät valinnat
- Osallisuus ja yhteisöllisyys

Hyvinvoinnin edistämisen työtä tehdään kunnan kaikilla palvelu- ja vastuualueilla. Parhaimmillaan eri toimijoiden tavoitteellisella ja suunnitelmallisella yhteistyöllä annetaan kuntalaisille edellytyksiä entistä enemmän hyvinvoivaan arkeen. Yhteistyötä tehdään kunnan sisäisten hyte-ryhmien; hyvinvointiryhmä, perhekeskuksen ohjausryhmä ja opiskeluhuollon ohjausryhmä kautta. Näiden toimintaa tukevat osallisuusryhmät nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto, lasten parlamentti ja kulttuuriparlamentti sekä yhdistysfoorumit. Alueellista yhteistyötä tehdään arjessa hyvinvointialueen eri palveluiden kanssa, mutta myös ylätasolla eri yhteistyöryhmissä.

Osana hyvinvointisuunnitelman valmistelua on Hämeenkyrölle luotu hyvinvointikäsitys, joka sisältää hyvinvointia tukevat osa-alueet. Hyvinvointikäsitystä tullaan työstämään ja tarkentamaan sanallisesti hyvinvointiryhmän yhteisenä työskentelynä. Hyvinvointikäsityksen kautta pyritään rakentamaan tiiviimpää yhteistyötä ja yhteistä työtä hyvinvoinnin edistämiseksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn taloudellinen hyöty saadaan kunnille osana valtionosuutta maksettavasta HYTE-kertoimesta. HYTE-kerroin rakentuu tulosindikaattoreista, joilla kuvataan väestön hyvinvoinnin tilaa sekä prosessi-indikaattoreista, joilla kuvataan kunnan toimia hyvinvoinnin edistämiseksi. Hämeenkyrön HYTE-kerroin on ollut hyvällä tasolla ja maksettu HYTE-osuus on noin 210 000 euroa.

Vuoden 2026 aikana aloitetaan uuden laajan hyvinvointisuunnitelman mukaisten tavoitteiden edistäminen. Vuoden 2026 erityisenä painopisteenä on arjen turvallisuus ja saavutettava elinympäristö, sekä sen mukaiset toimet. Tavoitteiden toteutuminen tehdään osana vuosittaista hyvinvointiraporttia käyttäen laajan hyvinvointisuunnitelman mukaisia mittareita. Myös voimavarojen kohdentaminen hyvinvointialueen kanssa tehtävään yhdyspintatyöskentelyyn on edelleen ajankohtaista. Kokonaisuutena osana tiukkaa taloutta on ensisijaisen tärkeää löytää vaikuttavat keinot hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Vaikuttavat keinot vaativat suunnitelmallista yhteistyötä ja yhteistä työtä kunnan sisäisesti, sekä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin ja paikallisten yritysten kanssa.

Hämeenkyrön ilmastotavoitteet

Hämeenkyrössä on tehty tavoitteellista ilmastotyötä systemaattisesti jo vuodesta 2017. Valtuusto päätti 13.3.2017, että kunta liittyy Pirkanmaan ensimmäisenä kuntana hiilineutraaliutta tavoittelevien kuntien ns. Hinku-verkostoon, jota koordinoi Suomen Ympäristökeskus (Syke). Verkosto on vuonna 2008 Suomen ympäristökeskuksen perustama ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Hinku-kunnat ovat asettaneet tavoitteekseen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 prosenttia ajassa 2007-2030.

Hämeenkyrön kuntastrategia päivitettiin vuonna 2023 ja sen yksi arvoista on vastuullisuus. Vaikka ilmastolaki ei tällä hetkellä vaadi kunnilta ilmastosuunnitelmia, Hämeenkyrö haluaa jatkaa strategiaansa toteuttavaa suunnitelmallista ilmastotyötä. Kunnan päämääränä on olla kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta niin, että pystymme tukemaan kestävän elämäntavan mukaisia valintoja.

Ilmasto-ohjelma 2030 hyväksyttiin valtuustossa 16.12.2024.

Ilmasto-ohjelma määrittelee toimenpiteet Hinku-tavoitteen sekä strategian vastuullisuustavoitteiden saavuttamiseksi. Jo tehdystä ilmastotyöstä on mukana esimerkkejä toimenpiteistä. Ilmasto-ohjelman katse on kuitenkin tulevaisuudessa ja aikajänne ulottuu kunnan ilmastotavoitteen mukaisesti vuoteen 2030. Edelliseen ilmasto-ohjelmaan verrattuna on otettu uutena mukaan paremmin mm. kuntatalouspohdintaa, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, hiilinielut, luonnon monimuotoisuus, hankintojen kestävyys ja vähähiilisen kierto-talouden vahvistaminen. Ilmastonmuutos ei noudata valtio- tai kuntarajoja, joten yhteistyötä tehdään ja Hämeenkyrö on aktiivinen verkostoituja ilmastotyössään. Hämeenkyrön ilmasto-ohjelma toteuttaa myös YK:n Agenda 2030 –tavoitteita.

Kunnan Hinku-työryhmänä toimii kunnan johtoryhmä.

Talousarvion tavoitteet

Talousarvion tavoitteet tulevat

- kuntastrategiasta
- hyvinvointikertomuksesta
- strategian toimeenpano-ohjelmista, joita on hyväksytty ilmasto-ohjelma, elinkeino-ohjelma, henkilöstöohjelma sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma

Talousarvio sisältää konsernin tavoitteet, kunnan yhteiset tavoitteet sekä palvelualueiden omat tavoitteet.

Henkilöstö

Henkilöstösuunnitelma tehdään erillisenä asiakirjana. Siinä on tarkempia tietoja henkilöstöstä ja se sisältää myös koulutus- ja työhyvinvointisuunnitelman.

Hämeenkyrön kunnan ja henkilöstön välisissä 29.10.2025 päättyneissä ja kunnanhallituksen 3.11.2025 hyväksymässä yhteistoimintaneuvotteluissa päädyttiin seitsemän henkilön irtisanomiseen, jotka toteutuvat tämän vuoden lopun ja kevään 2026 aikana.

Lisäksi neuvottelujen aikana arvioitiin, että vuoden 2026 aikana kolme tehtävää päättyy eläköitymisen vuoksi ja määräaikaissuusia vähennetään viisi henkilötyövuotta.

Henkilötyövuosivähennys yt-toimilla yhteensä 15 htv.

Hyväksytty neuvottelutulos sisältää kirjauksen useiden rajattujen yhteistoimintaneuvottelujen aloittamisesta. Kirjaukset liittyvät viheralueiden hoitoon, hallintopalveluiden organisointiin, varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen alaluokkien palveluverkon muutoksiin ja vesilaitoksen mahdolliseen yhtiöittämiseen vuoden 2027 alusta.

Kevan, (kunta-alan, valtion, kirkon ja Kelan henkilöstön eläkelaitos) ennusteen mukaan kunnan palveluksesta eläkkeelle siirtyy talousarvio- ja suunnitelmavuosina keskimäärin yhdeksän työntekijää vuodessa (ennusteessa on huomiotu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt). Tehtävien vapautuessa selvitetään mahdollisuudet toiminnallisiin uudistuksiin tuottavuuden parantamiseksi. Vapautuvien virkojen tai toimien täyttäminen käsitellään palvelualueilla palvelujohtajan johdolla. Palvelujohtajat tuovat rekrytoinnit johtoryhmän käsittelyyn.

Kuntakonserni

Kuntakonserni 2026 muodostuu seuraavista tytäryhteisöistä ja osakkuusyhteisöistä:

Hämeenkyrön kunnan tytäryhteisöt ja omistusosuus:

Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy	100 %
Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Jokimetsä	100 %
Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo Oy	100 %
Hämeenkyrön Jäähalli Oy	100 %
Hämeenkyrön Vesi Oy	50 %
Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö	100 %
Hämeenkyrön Vuokratilat Oy	100 %

Yhtiöiden toiminta

- Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy ja Kiinteistö Oy Hämeenkyrö Jokimetsä ovat vuokrataloyhtiöitä, Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy:llä on myös asuntoja erityisryhmille
- Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo ylläpitää Puronsuun alueella olevaa kiinteistöä, josta kunta on vuokrannut osan tiloista ulkopuolisille toimijoille ja osassa kiinteistöä ylläpitää palvelutoimintaa.
- Hämeenkyrön Jäähalli Oy ylläpitää jäähallia Kyröskoskella.
- Hämeenkyrön Vesi Oy on Sastamalan kaupungin kanssa yhteinen yhtiö, joka toimittaa vettä Sastamalaan. Yhtiöllä on vedenpumppaamo Ulvaanharjulla.
- Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö omistaa Kotorinteen kiinteistöt ja veteraanitalon
- Hämeenkyrön Vuokratilat Oy aloittaa toimintansa vuoden vaihteessa ja omistaa hyvinvointialueelle vuokrattavat rakennukset terveystakeskus, Kurjenmäkikoti, Siljankoti ja päivätoimintakeskus.

Kuntalain 14 §:ssä säädetään valtuuston tehtäväksi omistajaohjauksesta ja konserniohjeesta päättäminen. Konserniohje ja omistajapoliittiset linjaukset hyväksyttiin keväällä 2025. Konserniohjeessa määritellään omistajaohjauksen periaatteet ja käytännön toteutus.

Kunnanhallitus on ohjeistanut konserniyhtiöt raportoimaan kunnalle tavoitteiden toteutumisesta osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä. Konserniraportointiin ja tapaamisiin on laadittu vuosikello. Talous- ja hallintojohtaja antaa käytännön ohjeet. Hallitus tapaa konserniyhtiöiden hallitukset kerran vuodessa. Konsernijohto ja toimitusjohtajat tapaavat tarpeen mukaan.

Useimpien konserniyhtiöiden taloudellinen asema toiminnan ja lainanhoitomenojen rahoittamiseksi on vaikeutunut selvästi. Yhtiöissä on myös kasvavaa korjausvelkaa. Kunnan on todennäköisesti pääomitettava yhtiöitä suunnitelmakaudelle.

Konsernin tavoitteet ovat samassa taulukossa, kaikki tavoitteet eivät koske kaikkia yhtiöitä.

Strateginen päämäärä: Toimiva ympäristö elämiselle

Avaintavoite: Uudistamme maapolitiikka ja tarjoamme vaihtoehtoja monipuoliselle asuntotuotannolle houkuttelevassa ja siistissä kuntaympäristössä

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Vuokra-asuntokannan tehokas käyttöönotto	Tavoitetaso: käyttökelpoiset asunnot vuokrattuina Mittari: täyttöaste	Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy, Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsä ja Vanhustentalosäätiö

Strateginen päämäärä: Kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta

Avaintavoite: Talouden tasapainottaminen sekä toimintaympäristön ja hyvän hallinnon kehittäminen jatkuvat

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Konserniyhtiöt toteuttavat kunnan strategiaa erityisesti kestävän talouden suunnittelun osalta	Tavoitetaso: yhtiö käsittelee kuntastrategian tavoitteet hallituksen kokouksessa ja laatii omat yksityiskohtaiset tavoitteet niiden perusteella. Yhtiö toteuttaa kunnan arvoja. Mittari: Kuntastrategia on käyty yhtiön hallituksessa läpi ja tehty sen perusteella omat tavoitteet. Yhtiö raportoi kunnan arvojen toteutumisen omassa toiminnassaan.	Yhtiöt vastaavat toteutuksesta. Raportointi talous- ja hallintojohtajan ohjeen mukaisesti.
Jäähalliyhtiön talouden kestävä ratkaisu ja investointisuunnitelman toteuttaminen	Tavoitetaso: Kunnan tuki yhtiölle (svop) ja yhtiön oma tulorahoitus ovat riittävällä tasolla, jotta yhtiö voi toteuttaa investointisuunnitelmansa. Svop-rahoituksen viimeinen osa on maksettavissa vuonna 2026. Mittari: Jäähalliyhtiö toteuttaa investointisuunnitelman eikä tarvitse lisärahoitusta.	Hämeenkyrön Jäähalli Oy
Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsän talouden tervehdytys	Tavoitetaso: yhtiö luopuu tappiota tuottavasta kiinteistöstä. Mittari: Talot on myyty.	Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsä
Hämeenkyrön Teollisuustalo Oy:n tulevaisuuden ratkaisu	Tavoite: mahdollisimman nopea ratkaisu teollisuustalon tulevaisuudesta. Mittari: Ratkaisu on tehty.	Kunta ja yhtiö yhteistyössä
Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö selviää ilman kunnan tukea	Tavoite: Säätiö ei tarvitse kunnan tukea lähivuosina, vaan saa sopeutettua toiminnan tulojensa mukaiseksi. Mittari: Kunnan tukea ei tarvita.	Vanhustentalosäätiö

Kokonaistalouden näkökulma

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta määrätään Kuntalain 110 §:ssä. Talousarviossa hyväksytään kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan ja konserniyhtiöiden toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä on katettava enintään neljän vuoden kuluessa.

Talousarvion käyttötalousosassa määrärahat myönnetään palvelualueille. Niille hyväksytään myös toiminnalliset tavoitteet.

Tuloslaskelman keskeiset erät ovat verotulot, valtionosuudet ja varsinaisen toiminnan menot ja tulot sekä suunnitelmapoistot.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille.

Rahoitussuunnitelmalla osoitetaan, miten kunnan menot rahoitetaan.

Tuloslaskelma

1 000 euroa	TP 2024	alkup. TA 2025	MTA 3/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	8 555	7 376	7 029	4 836		
Toimintakulut	-35 290	-37 227	-36 640	-36 121		
Valmistus omaan käyttöön	35					
Toimintakate	-26 700	-29 851	-29 611	-31 285	-32 652	-33 352
Verotulot	24 521	24 000	23 400	26 820	27 640	28 500
Valtionosuudet	7 971	8 380	8 500	9 300	9 600	9 600
Korkotuotot	68	50	50	50	50	50
Muut rahoitustuotot	296	300	100	100	100	100
Korkokulut	-721	-1 000	-700	-800	-800	-900
Muut rahoituskulut	-26	-30	-30	-30	-30	-30
Vuosikate	5 410	1 849	1 709	4 155	3 908	3 968
Poistot ja arvonalentumiset	-5 687	-5 400	-5 600	-4 700	-4 600	-4 600
Arvonalentumiset			-176			
Satunnainen luovutusvoitto				3 500		
Tilikauden tulos	-277	-3 551	-4 067	2 955	-692	-632
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	77	77	77	77	77	77
Tilikauden yli/ali-jäämä	-200	-3 474	-3 990	3 032	-615	-555

Tilikauden tulos suunnitelmakaudella, kun satunnainen luovutusvoitto on laskettu mukaan.

1 000 euroa	TA 2026	TS 2027	TS 2028	2026-2028
Toimintakate	-31 285	-32 652	-33 352	
Vuosikate	4 155	3 908	3 968	
Poistot ja arvonalentumiset	-4 700	-4 600	-4 600	
Satunnainen luovutusvoitto	3 500			
Tilikauden tulos	2 955	-692	-632	1 630
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	77	77	77	
Tilikauden yli/alijäämä	3 032	-615	-555	1 861

Tilikauden tulos suunnitelmakaudella ilman satunnaista luovutusvoittoa.

1 000 euroa	TA 2026	TS 2027	TS 2028	2026-2028
Toimintakate	-31 285	-32 652	-33 352	
Vuosikate	4 155	3 908	3 968	
Poistot ja arvonalentumiset	-4 700	-4 600	-4 600	
Tilikauden tulos	-545	-692	-632	-1 870
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	77	77	77	
Tilikauden yli/alijäämä	-468	-615	-555	-1 639

Vuoden 2025 kolmas muutostalousarvio hyväksytään valtuustossa 15.12.2025.

Talousarvioon tulee 3,5 milj. euron satunnainen luovutusvoitto, jonka ansiosta vuosi 2026 on ylijäämäinen. Ilman satunnaista luovutusvoittoa vuosi 2026 oli miinuksella 468 000 euroa. Satunnainen luovutusvoitto ei ole kunnalle tullutta rahaa vaan Hämeenkyrön Vuokratiilat Oy:n perustamisessa syntynyt luovutettavan kiinteistön tasearvon ja käyvän arvon erotus. Tämä satunnainen luovutusvoitto on aikomus vuoden 2026 tilinpäätöksen yhteydessä käyttää seuraavien vuosien investointivarauxiin tilinpäätöksen yhteydessä tehtävin erillisin päätöksin. Satunnainen luovutusvoitto voidaan tarvittaessa käyttää myös kiinteistöjen myynneistä aiheutuvien tappioiden kattamiseen.

Tuloslaskelman sitovuus

Tuloslaskelman sitovia euroja ovat toimintakate, verotulot, valtionosuudet, rahoitus- ja korkokulujen ja -tuottojen netto.

Tuloslaskelma 2026 - 2028

Tuloslaskelma osoittaa sen, riittääkö tulorahoitus palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin rahoitusmenoihin ja poistoihin. Vakaan taloudenhoidon perusta on se, että toiminnan menot sopeutetaan tuloihin.

Kunnan talous on tasapainossa jos

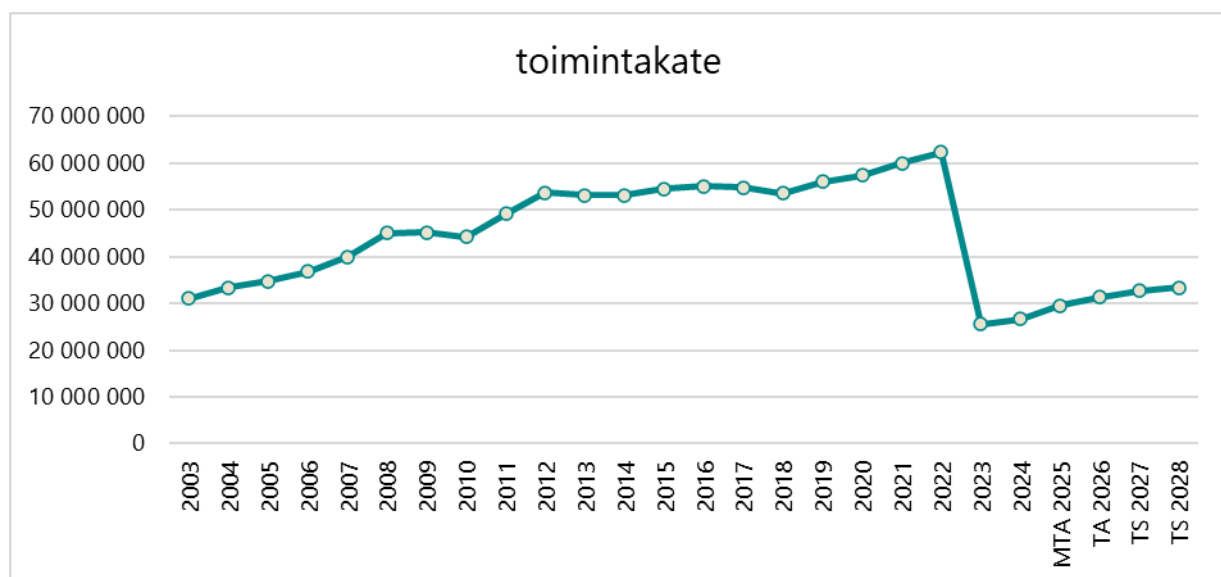
- vuosikate on positiivinen sekä vähintään poistojen suuruinen ja
- sillä ei ole taseessa alijäämää eikä sitä kerry suunnitelmavuosiinakaan
- velkamäärä on kohtuullinen ja pystytään hoitamaan tulorahoituksella.

Hämeenkyrön taloussuunnitelma on tasapainossa suunnitelmakautena laskennallisesti satunnaisen luovutusvoiton ansiosta. Ilman satunnaista luovutusvoittoa suunnitelmakausi olisi alijämäinen noin 1,6 milj. euroa.

Suunnitelmakausien toimintakate ei toteudu suunnitellulla tavalla ilman toimenpiteitä. Talousarviossa on vakauttamisen kohdassa kerrottu toimenpiteitä ja lueteltu asioita, joita vielä selvitetään. Vakauttaminen jatkuu koko suunnitelmakauden.

Toimintakate, ulkoiset menot ja tulot

Toimintakate on toimintatuottojen ja kulujen erotus, se kertoo paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnan tuloslaskelmassa aina miinusmerkkinen.

Toimintakatteen iso pudotus 2023 johtuu hyvinvointialueelle siirtyneistä toiminnoista ja eu-roista. Suunnitelmavuosien 2026-2027 toimintakate on arvioitu sillä perusteella, että tässä talousarviossa käyttötaloussosassa kerrotut taloutta vakauttavat asiat toteutuvat.

Suurin yksittäinen vuoden 2026 nettomenoja kasvattava asia on nyt Pirkanmaan hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen siirtyminen Hämeenkyrön Vuokratilat Oy:lle. Tämän takia kunnalta jää pois kiinteistöjen kulut ja tuotot. Kiinteistöjen tuotot ovat olleet kuluja suuremmat. Muutoksen vaikutus toimintakatteeseen on 0,7 milj. euroa menojen ja 1,8 milj. euroa tulojen vähennystä.

Rahoitustuotot – ja kulut

Rahoitustuottoja ovat korkotuotot antolainoista, kuntayhtymien peruspääomista ja kunnan maksuliikennetileiltä. Korkokuluja ovat lainojen korot ja viivästyskorot.

Korkotuottoja arvioidaan olevan 50 000 euroa.

Korkokuluihin arvioidaan 800 000 euroa. Ne ovat vieraan pääoman korkoja. Pitkäaikaisia lainoja maksetaan pois lainaohjelmien mukaisesti. Vuonna 2026 uusitaan 10 milj. euron kertalyhenteinen laina. Lyhytaikaista rahoitusta ei ole tarvittu muutamaan vuoteen. Kunnalta siirtyy vuoden 2026 alusta Kurjenmäkikotiin ja Siljankotiin liittyvät korkotukilainat Hämeenkyrön Vuokratilat Oy:lle. Tämä siirto vähentää lainamäärää 3,3 milj. euroa ja korkomenoja poistuu 90 000 euroa. Korkotason nouseminen on suojauksesta huolimatta merkittävä riski kunnan toiminnassa.

Kunnalla on koronvaihtosopimus, joka nykyisellä korkotasolla on kunnalle edullinen ja kunta on saanut siitä tuottoja. Korkojen vaihtuminen voi muuttaa tilanteen. Koronvaihtosopimus on kiinni 20 milj. euron lainassa, joka erääntyy maksettavaksi 2028.

Rahoitustuloja ovat kuntayhtymien peruspääomien korot, osinkotulot ja sijoitusten myyntivoitot. Rahoitustulojen arvioidaan olevan 100 000 euroa.

Rahoituskuluja ovat sijoitusomaisuuden myyntitappiot ja omaisuudenhoidon menot. Rahoitusmenoja on arvioitu 30 000 euroa.

Vuosikate

1 000 euroa	TP 2024	alkup. TA 2025	MTA 3 3/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
	5 410	1 849	1 709	4 156	3 908	3 968

Vuosikate eli kunnan rahoitustulos ilmoittaa sen, riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Jos vuosikate on poistojen suuruinen, kunnan talous on tuloslaskelman valossa tasapainossa. Vuosikate on poistojen määrää pienempi jokaisena suunnitelmavuotena.

Poistot

Poistot ovat kunnan omaisuuden jaksotettuja vuosikuluja. Vuoden 2025 poistoiksi on arvioitu 4,7 milj. euroa. Poistojen määrä pienenee vuodelle 2026, kun sosiaali- ja terveydenhuollon tilat siirtyvät perustetulle Hämeenkyrön Vuokratilat Oy:lle ja näihin tiloihin tehtyjen investointien poistot siirtyvät pois peruskunnan kirjanpidosta.

Poistoero

Poistoero tuloslaskelmaan tulee siitä, että investointi on rahoitettu varauksella.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Positiivinen tulos lisää kunnan vapaata pääomaa ja negatiivinen tulos syö sitä. Positiivisesta tuloksesta on mahdollisuus tehdä varauksia.

Tilikauden tulos on vuonna 2026 ylijäämäinen. Ylijäämän aiheuttaa kertaluontoinen satunnainen luovutusvoitto. Suunnitelmakauden vuodet 2027 ja 2028 ovat alijäämäisiä.

Tulosluvut näyttävät, että tasapaino saavutetaan, jos satunnainen kertaluonteinen luovutusvoitto lasketaan mukaan. Jos suunnitelmavuosia katsoo toiminnan kannalta, niin suunnitelmakausi ei ole tasapainossa vaan noin 1,6 milj. euroa alijäämäinen. Vakauttamista on jatkettava ja päästävä tilanteeseen, jossa tilikausi on ylijäämäinen.

1 000 euroa	TP 2024	alkup. TA 2025	MTA 3/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
	-277	-3 551	-4 067	2 955	-692	-632

Alijäämän kattamisvelvoite

Kuntalain 110 §:ään sisältyy alijäämän kattamisvelvollisuus eli taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena. Kunnan on taloussuunnitelman yhteydessä päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla kattamaton alijäämä katetaan.

Vuoden 2024 lopussa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää on 4,2 milj. euroa. Vuosi 2025 on muutostalousarvion 2/25 mukaan alijäämäinen 4,2 milj. euroa. Muutostalousarvio 3/2025 parantaa tilannetta hieman eli tilikauden alijäämä pienenee. Vuoteen 2026 lähdeään tilanteesta, että kunnalla on hieman ylijäämää.

Rahoituslaskelma

1 000 euroa	MTA 3/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 709	4 156	3 908	3 968
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-100	-100	-100	-100
Investointimenot	-2 591	-3 538	-5 395	-2 655
Rahoitusosuudet investointimenoihin	39	0	172	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	110	150	150	150
Toiminnan ja investointien rahavirta	-833	668	-1 265	1 363
Antolainauksen muutos				
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	17	17	17	17
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	10 000	0	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-500	-10 460	-460	-20 460
Lyhytaikaisen lainojen muutos				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos				
Korottomien velkojen muutos				
Rahoituksen rahavirta	-483	-443	-443	-443
Rahavarojen muutos	-1 316	225	-1 708	920

Rahoituslaskelman euroista sitova on pitkäaikaisten lainojen nettomuutos.

Rahoituslaskelman avulla tarkastellaan tilikauden toiminnan rahoitusta. Rahoituslaskelmassa esitetään tulorahoituksen ja investointien määrät sekä rahoitustoiminnan muutosten määrä. Näiden summa osoittaa kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Varsinainen toiminta ja investoinnit

Vuosikate tulee tuloslaskelmasta ja investointien määrä talousarvion investointiosasta.

Rahoitustoiminta

Antolainoja ovat kunnan muille yhteisöille antamat lainat. Lainansaaja maksaa lainasta korkoa ja lyhentää lainaa lyhennyssuunnitelman mukaisesti.

Lainakannan muutokset ovat kunnan vieraan pääoman muutoksia, eli kunnan itse ottamia lainoja. Lainoja lyhennetään ja uutta lainaa otetaan samaan aikaan. Kunta on hoitanut rahoituksen pitkäaikaisilla lainoilla ja kuntatodistusohjelmalla.

Suunnitelmavuosina otettava lainamäärä merkitään rahoituslaskelmaan valmiiksi. Suunnitelman mukaisesti lainamäärä alenee joka vuosi. Lainamäärän alenemisen mahdollistaa investointien vähentyminen.

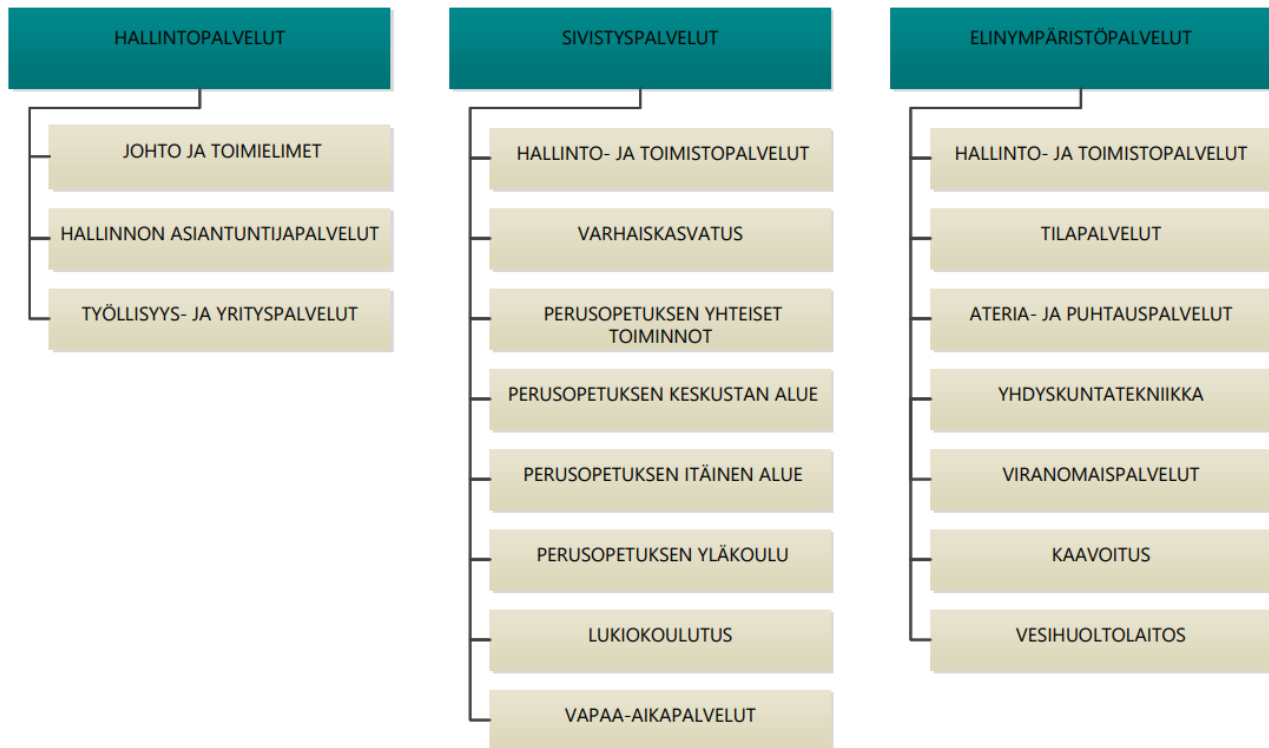
Velan määrän kehitys

vuoden lopussa	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lainamäärä yhteensä milj. euroa	38	36,9	36,5	32,7	32,3	31,8
Lainamäärä/asukas euroa	3 689	3 561	3 537	3 166	3 122	3 077

Vanhoja lainoja lyhennetään lainaohjelmien mukaisesti.

Käyttötalous

Organisaatio

Käyttötalousosan sitovuus

Käyttötalousosan sitovuus valtuustolle on palvelualuekohtainen toimintakate sekä toiminnalliset tavoitteet. Lautakunnat jakavat määrärahat käyttösuunnitelmissa vastuualueille. Lautakunnat saavat päättää vuoden aikana vastuualuekohtaisista määrärahamuutoksista.

Talousarviokirjassa on vastuualuekohtaiset luvut valmiina, ne hyväksytään kuitenkin lopullisesti toimielinten hyväksymissä käyttösuunnitelmissa.

Talousarvion seuranta

Valtuustolle esitetään osavuosikatsaus kaksi kertaa vuodessa. Katsaus sisältää talouden ja toiminnan raportin. Osavuosikatsauksista toinen sisältää myös konserniyhtiöiden raportit. Kunnanhallitukselle kootaan taloustaulukot kuukausittain.

Palvelualueet seuraavat taloutta ja toimintaa jatkuvasti ja poikkeamiin reagoidaan välittömästi. Johtoryhmä käy talouden taulukot läpi kuukausittain.

Talousarviossa on vastuualueittain tilivelvolliset vastuuhenkilöt, jotka vastaavat seurannasta oman vastuualueensa osalta. Tilivelvollisia ovat palvelujohtajat ja vastuualueiden esihenkilöt. Palvelualueittaisesta seurannasta vastaavat palvelujohtajat.

Toimintakertomuksessa raportoidaan koko vuoden toteutuminen.

Talousarvion käyttötalousosan yhdistelmä palvelualueittain

1 000 euroa	TA 2025	MTA 3/2025	TA 2026
HALLINTOPALVELUT			
Menot	8 181	7 406	8 275
Tulot	756	756	1 006
Netto	7 426	6 650	7 269
SIVISTYSPALVELUT			
Menot	25 653	25 659	25 974
Tulot	701	871	976
Netto	24 952	24 787	24 999
ELINYMPÄRISTÖPALVELUT			
Menot	8 429	8 612	7 046
Tulot	10 211	9 693	7 242
Netto	+1 782	+1 081	+196
HÄMEENKYRÖN VESIHUOLTOLAITOS			
Menot	1 599	1 599	1 601
Tulot	2 343	2 343	2 388
Nettotulo	+745	+745	+787
YHTEENSÄ			
Menot	43 862	43 275	42 896
Tulot	14 011	13 664	11 612
Netto	29 850	29 611	31 285

Yhteiset tavoitteet

Sote-palveluiden järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Uutena työnä kunnalle tuli yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa. Yhteistyön muotojen kehittäminen jatkuu edelleen.

Ilmastonmuutos on monivaikutteinen ja pitkäkestoinen vääjäämätön tosiasia, joka ei kohdistu tarkasti yhteen vuoteen tai ajankohtaan, mutta on asia, joka kunnan on otettava huomioon toiminnassaan. Muutokseen on varauduttava ja on osoitettava, että muutosta torjutaan ja lievennetään.

Koko kuntaa koskeva tavoite on valtuustokausittain tehtävä strategian päivittäminen vuonna 2026.

Strateginen päämäärä: Hyvä kasvun ja oppimisen ympäristö

Avaintavoite: Hyvinvointityön tarpeiden tiivis seuranta hyvinvointialueen kanssa

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Kaikkia palvelualueita koskeva yhdyspintatyö Pirhan kanssa sujuu	Tavoitetaso: Tiedetään, ketkä mitäkin asiaa hoitavat ja keihin otetaan yhteyttä Mittari: Sanallinen arvio	Johtoryhmä ja hyvinvointikoordinaattori
Hyvinvointityön raportoinnin kehittäminen	Tavoitetaso: Vuosiraportti lyhyempi ja ytimekkäämpi. Mittari: Johtoryhmän arvio ja luottamushenkilöpalaute.	Johtoryhmä, hyvinvointikoordinaattori

Strateginen päämäärä: Toimiva ympäristö elämiselle

Avaintavoite: Monimuotoisen yrittäjyyden toimintaedellytysten tukeminen yrittämisen eri vaiheissa

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Toteutetaan elinkeino-ohjelman tavoitteita	Tavoitetaso: Elinkeinopoliittinen työryhmä (elpo) seuraa ja raportoi elinkeino-ohjelman tavoitteiden toteutumisen Mittari: On laadittu selkeä suunnitelma, miten raportointi tapahtuu	Johtoryhmä

Strateginen päämäärä: Kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta

Avaintavoite: Talouden tasapainottaminen sekä toimintaympäristön ja hyvän hallinnon kehittäminen jatkuvat

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Uuden konserniyhtiön Hämeenkyrön Vuokratilat Oy hyvä aloitus	Tavoitetaso: Autetaan uusi yhtiö hyvään alkuun Mittari: Yhtiön kommentti	Johtoryhmä. Valmisteluvas- tuu talous- ja hallintojohtaja ja elinympäristöjohtaja
Hallintosäännön uusiminen	Tavoitetaso: Vuoden aikana valmistel- laan hyväksyttäväksi uusi hallintosääntö Mittari: Sääntö on valmis ja tulee voimaan vuoden 2027 alusta.	Johtoryhmä. Valmisteluvas- tuu talous- ja hallintojohtaja
Kuntastrategian uudistami- nen	Tavoitetaso: Vuoden aikana valmistel- laan uusi kuntastrategia Mittari: Kuntastrategia on hyväksyt- tävänä ennen talousarviokä- sittelyä	Johtoryhmä. Valmisteluvas- tuu kunnanjohtaja
Organisaatiomuutoksen val- mistelu	Tavoitetaso: Vuoden aikana valmistel- laan organisaatiomuutos Mittari: Uudistettu organisaatio toi- mii vuoden 2027 alusta al- kaen	Johtoryhmä. Valmisteluvas- tuu kunnanjohtaja

Strateginen päämäärä: Kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta

Avaintavoite: Alueen kestävyystavoitteet edistyvät käytännön osana elinvoiman vahvistamisesta

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Kestävä talous suunnitelma- kaudella eli suunnitelma- kauden jälkeen ei kertynyttä alijäämää	Tavoitetaso: Vakauttamisen kaikki keinot on saatu otettua käyttöön Mittari: Vuoden 2027-2029 talous- suunnitelma on tasapai- nossa	Johtoryhmä
Työllisyyden hoidon kunta- ekosysteemin hyödyntämi- nen työllisyyden vahvistami- nessa	Tavoitetaso: Löytää yhteisiä keinoja työl- lisyyden hoidon paranta- miseksi Mittari: Löydettyjen keinojen määrä	Johtoryhmä, työllisyyspalveluiden pääl- likkö

Talouden tasapainotus/vakauttaminen

Kuntalain määräykset

Kuntalain 110 § määrää tasapainotusvelvoitteen:

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntalain 118 § määrää arviointimenettelyn erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevalle kunnalle. Kunta joutuu arviointimenettelyn piiriin, ellei kunta ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kuntakonsernin luvut täyttävät tietyt raja-arvot kahtena peräkkäisenä vuonna.

Tausta TA 25

Vuoden 2025 talousarviota tehtäessä suunnitelmavuosien euroihin ei laskettu mukaan todellista henkilöstömenojen kasvua eikä muiden menojen kustannusnousua. Mukaan ei otettu myöskään sote-kiinteistöjen siirtymistä yhtiölle ja vuokratulojen poistumista kunnalta. Tulosluvut näyttivät, että tasapaino saavutetaan. Keinoja siihen ei ollut kuitenkaan vielä olemassa ja laskelma oli käytännössä tyhjän päällä. Tasapaino vuoden 2025 talousarviossa saatiin aikaan siis numerokikkailulla. Talouden tasapainon aikaansaanti päätettiin siirtää vuoden 2025 suunnittelun kautta vuonna 2026 alkavalla kaudella toteutettavaksi.

Talousarvioon määriteltiin asioita, jotka jaettiin terävöitettäviin keinoihin ja tehtäviin toimiin.

Käytössä olleet keinot, joita terävöitettiin:

Keino	Miten eteni
* toiminnan tulee perustua tarkkaan talouden pitoon ja järkeviin hankintoihin	Kuukausiraportit käydään johtoryhmässä läpi entistä tarkemmalla tasolla. Talouden raportoinnista tehtiin ulkopuolisen tekemä sisäisen tarkastus.
* jokainen vakituinen viranhaltijan tai toimenhaltijan rekrytointi arvioidaan johtoryhmässä (vastuu: johtoryhmä)	Palvelujohtaja tuo oman alueensa rekrytointin johtoryhmään. Perustelut kirjoitetaan asialistalle näkyviin (eivät jää pöytäkirjaan) Rekrytointia ei saa aloittaa ennen johtoryhmän käsittelyä.
* maksujen tason tarkastaminen (vastuu: palvelualuejohtajat oman vastualueen maksujen osalta)	Johtoryhmä kävi kaikki maksut läpi alkuvuonna. Jokaisen maksun kohdalla sovittiin, tuleeko korostusesitys.
* luovutaan tiloista, joissa ei merkittävästi omaa toimintaa (arvioidaan seuraavien kohteiden tulevaisuuden käyttötarkoitus: hallintotalo, Ki Oy Hämeenkyrön teollisuustalo, Kivimäentie 12, Oikopolun vuokratila, Yhteiskoulun pihan rivitalo, yksittäiset asunnot), konsernin osalta vastaava tarkastelu (vastuu: johtoryhmä)	Yhteiskoulun pihan rivitalo on poistettu käytöstä. Yksittäinen asunto on myyty. Teollisuustalon myyntiä valmistellaan. Konsernin osalta Ki Oy Hämeenkyrön Joki-metsälle on annettu lupa laittaa Niittytien kiinteistöt myyntiin. Kesken on hallintotalon kohtalo. Kivimäentien kohtalo päätetään, kun Pirhan vuokrasopimus loppuu.
* kustannus seurannan tehostaminen läpi organisaation (vastuu: esimiehet)	Taloutta seurataan tarkalla tasolla ja on opastettu kaikki esihenkilöt seuraamaan taloutta itse talouden seurantaohjelmasta.
* hankerahoituksen käyttö – etsitään ja hyödynnetään aktiivisesti erilaisia rahoitusmahdollisuuksia toiminnassa ja investoinneissa (vastuu: esimiehet)	Hankehakuja seurataan aktiivisesti. Hankkeisiin mukaan lähtö harkitaan tarkoin ja mietitään, että omarahoitusosuuden edestä on saatava vastinetta. Hankepäätöksissä pitää mainita, miten omarahoitusosuus katetaan. Sivistyspalveluissa (OKM, OPH) hankkeet kehittämishankkeita, joita ei saa käyttää tavallisen toiminnan rahoittamiseen.

Vuonna 2025 tehtävät toimet suunnitelmavuosien talouden vakauttamiseksi:

Tehtävä toimi	Miten eteni
* työllisyyspalveluiden sopeuttaminen osana Läntisen työllisyysalueen yhteistä sopeuttamista (vastuu: talous- ja hallintojohtaja)	Muutostalousarviossa on voitu pienentää työllisyyspalveluiden menoja etuuskompensaatioiden ja yhteistoiminta-alueen osalta.
* henkilöstöetuuksien tarkastelu (vastuu: henkilöstöpäällikkö)	Työterveys sopimus on neuvoteltu uudelleen. Hinta aleni. Tyhy-rahamenon käyttöön annettiin yhteiset ohjeet, joiden mukaisesti tyhy-päivät pidetään kunnan alueella. Henkilöstön palkitsemisohjeen mukaisia palkkiotasoja alennettiin.
* kunnan koko palveluverkon arviointi (vastuu: johtoryhmä)	Taustamateriaalit on kerätty vuoden 2026 talousarvion laadintaa varten.
* toimintojen mitoitukset palvelutarpeen mukaan (vastuu: sivistysjohtaja)	Taustamateriaalit on kerätty vuoden 2026 talousarvion laadintaa varten. Esitykset palveluverkosta sisältyvät talousarvioon 2026.
* yksityisteiden kunnossapidon tulevaisuuden arvioiminen (vastuu: elinympäristöjohtaja)	Yksityisteiden hoitosopimukset irtisanottiin elinympäristölautakunnan päätöksellä.
* vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisselvityksen päivittäminen ja tulevaisuuden organisointimallista päättäminen (vastuu: elinympäristöjohtaja)	Selvitystyö on käynnissä ja valmistuu päätöksentekoon vuoden 2026 alkupuolella.
* yleisten alueiden hoitoluokituksen tarkistus (vastuu: elinympäristöjohtaja)	Perustiedot on koossa. Työ jatkuu.
* palvelujen tuottamisen käytännöt (vastuu: johtoryhmä)	Palvelujen tuottamisen käytäntöjä on käyty läpi talousarvion valmistelun yhteydessä. Talousarvioon sisältyy muutoksi nykykäytäntöön.
* konsernirakenteen terävöittäminen (vastuu: johtoryhmä)	Uusi yhtiö sote-kiinteistöjä varten on perustettu ja aloittaa vuoden vaihteessa. Säätiön tilojen vuokraaminen loppuu vuoden vaihteessa. Teollisuustaloyhtiö laitetaan myyntiin.
* konsulttipalveluiden käytön tarkastelu	Alkuvuonna käytiin kohdekohtaisesti läpi konsulttien käyttö ja perustelut konsulttipalvelujen käytölle. Tästä koottiin raportti.

Vuoden 2025 aikana tehtiin muutostalousarvio, jossa toimintakatetta karsitaan puoli miljoonaa euroa. Samaan aikaan selvisi virhe hyvinvointialueelta laskutetuissa vuokrissa ja muutostalousarvio päättyi aiempaa suurempaan toimintakatteeseen.

Taloussuunnitelma 2026–2028 valmistelu

Johtoryhmästä muodostettiin laajennettuna kunnanjohtajan johdolla toimiva vakauttamisen ryhmä, joka alkoi työstä suunnitelmavuosien talousarviosta. Alkuvuonna käytiin läpi kaikki terävöitettävät keinot. Lista vakauttamisen keinoista käytiin läpi ja sitä täydennettiin talousarvion 2026 laadinnan pohjaksi.

Taloussuunnitelman 2026–2028 valmistelua varten teetettiin painelaskelma. Panielaskelma esiteltiin luottamushenkilöille uuden valtuustokauden ensimmäisessä perehdyttämistilaisuudessa. Panielaskelma osoitti kunnan talouden vakauttamisen tarpeen suunnitelmavuosina.

Vakauttamisen euromäärä on suunnitelmakaudella noin neljä miljoonaa euroa. Todettiin euromäärän olevan niin iso, että vakautus täytyy toteuttaa käyttäen useita keinoja eli tulopohjan vahvistaminen, vakauttamisohjelma ja investointikatto. Tulopohjan vahvistaminen tarkoittaa veroprosenttien korottamista. Vakauttamisohjelma on monen keinon kokoelma, jossa mukana on karsintalista ja yhteistoimintaneuvottelun jälkeen toteutettavat henkilöstövähennykset.

Hallitus on saanut tiedokseen vakauttamisen valmistelun eri vaiheet ja linjannut valmistelua. Hallitus toteutti sille kuuluvat virkojen lakkauttamiset yhteistoimintaneuvottelujen ensimmäisestä vaiheesta.

Seuraavan sivun taulukossa on esitetty 2026–2028 vakauttamisohjelman valmisteluvaihe. Summat ovat arvioita, jotka tulevat tarkentumaan valmistelun edetessä.

Vakauttamisohjelmaan sisältyvät asiat

	2026	2027	2028
Hallintopalvelut	258 000	0	0
Maankuntakorkeakouluyhteistyön päättymisen	12 000		
Kaavatoimikunnan kokousten harventaminen ja retkien poistaminen	2 000		
Hallituksen vararahan poistaminen	100 000		
Syksyn 2025 YT-neuvottelujen vaikutus	130 000		
Osuus yhteisistä *	14 000		
Sivistyspalvelut	327 500	171 000	30 000
Musiikkiopiston ostojen vähentäminen	2 500	2 500	
Syksyn 2025 YT-neuvottelujen vaikutus vapaa-aikapalvelut	92 000	44 000	
Kirkonkylän päiväkotia, pienennetty ryhmä, ohjaajan vähennys	20 000		
Esiopetusta ei enää Kyröskosken koululla (kokonaisvähennys vuositasolla 134 000 €)	67 000		
Syksyn 2025 YT-neuvottelujen vaikutus varhaiskasvatus	88 000	88 000	
Ei ap-ryhmiä itäiselle alueelle	12 000		
Koulun henkilökunnalle mahdollisuus palkattomiin virkavapaisiin esim. kevätkuuhla	10 000	10 000	10 000
Opetuksen ict-laitteiston muuttaminen		20 000	20 000
Hyvinvointijaoston lakkaaminen		6 500	
Osuus yhteisistä *	36 000		
Elinympäristöpalvelut	454 500	50 500	0
Venepaikkamaksujen korotus	6 000	9 500	
Yleisten alueiden jätehuollon kustannuskorvaus SUP-tuottajilta	15 000		
Rakennusvalvonnan taksakorotus	7 500		
Puun myynnin lisääminen	20 000		
Yksityisteiden hoitotavan muutos	150 000		
Katuvalojen sammuus öisin paitsi keskusta-alueelta	10 000		
Myllykolon toiminnan kehittäminen, säästö käyttökuluissa	4 000		
Yhteiskoulun rivitalon käytöstä poistaminen	10 000		
Syksyn 2025 YT-neuvottelujen vaikutus ateria- ja puhtauspalvelut	30 000	30 000	
Seurakunnan osuus Hollitien kaavamuutoksesta	10 000		
Lupajaoston loppuminen	8 000		
Syksyn 2025 YT-neuvottelujen vaikutus toimistopalvelut	35 000	11 000	
Syksyn 2025 YT-neuvottelujen vaikutus maankäyttö ja kaavoitus	142 000		
Osuus yhteisistä *	7 000		
Vesihuoltolaitos	109 000	0	0
Nostetaan vesi- ja jätevesimaksuja, tuottoja	107 000		
Osuus yhteisistä *	2 000		
Yhteensä	1 149 000	221 500	30 000
	1 400 500		
YT-neuvotteluissa arvioitu eläköitymisen vaikutus henkilöstökuluihin		153 000	
Kaikki yhteensä	1 149 000	374 500	30 000
	1 553 500		

- * Osuus yhteisistä-kohta tarkoittaa koko organisaatiota koskevia asioita, jotka on jaettu henkilömäärän/koneiden suhteessa tai tasajaolla. Yhteisiä ovat laitteiden leasingaikojen pidennys, valtuuston jouluruokailusta luopuminen, henkilöstöjuhlan järjestämisestä luopuminen, muistamisohjeen tason niukennus sekä tarjoiluista luopuminen lyhyissä alle 2 tunnin tilaisuuksissa
- * Kunnanjohtajan esityksessä ePassi-raha oli 50 euroa/työntekijä. Hallitus korotti summan vuoden 2025 tasoon 150 euroon. Lisämääräraha 40 000 euroa on lisätty henkilöstöhallinnon kustannuspaikalle. Määräraha siirretään ensimmäisessä muutostalousarviossa palvelualueille.

Vakauttamisen suunnitelmavuosien eurot voivat vielä muuttua eli jonkun asian toteuttaminen voi aikaistua tai toisen myöhentyä. Myös eurot täsmentyvät.

Syksyllä 2025 käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen yhteisvaikutus on 843 000 euroa, josta arvioitujen eläköitymisien osuus on 153 000 euroa. Neuvottelujen tulos jakaantuu vuosille 2026 ja 2027.

Ennen YT-neuvottelujen aloittamista on jo päätetty, että vapaa-aikapäällikön avointa virkaa ei täytetä sekä eläköitymisen vuoksi yhtä toimistosihteerin toimea elinympäristöpalveluissa ei täytetä. YT-neuvottelujen henkilöstöressivähennykset kohdistuivat yrityspalveluihin, kulttuuripalveluihin, nuorisopalveluihin, liikuntapalveluihin, ateria- ja puhtauspalveluihin, kaavoitukseen sekä maankäyttöön.

Lisäksi neuvotteluissa keskusteltiin toiminnallisista muutoksista, jotka etenevät yt-prosessin jälkeen toimielinten päätöksen tekoon. Näitä toiminnallisia muutoksia ovat kunnan tuottaman perhepäivähoidon toimintamallin lopettaminen toimintakauden 2025–2026 loppuun. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta siirtyä työskentelemään päiväkodeissa. Tämän seurauksena toimintakaudella 2026–2027 päiväkodeissa tarvitaan määräaikaista kolmen henkilötyövuoden verran vähemmän. Perhepäivähoitoa on edelleen saatavissa Hämeenkyrön kunnan alueella yksityisten palveluntuottajien kautta palvelusetelillä.

Lisäksi päiväkodin apulaisjohtajien virat lakkautetaan toimintakauden 2025–2026 päättymiseen mennessä. Henkilöstölle tarjotaan varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviä, joihin sisältyy hallinnollisia tehtäviä ja päiväkodin johtajan sijaitusta. Tämän seurauksena toimintakaudella 2026–2027 tarvitaan määräaikaista yhdenhenkilötyövuoden verran vähemmän. Vähennys toteutetaan kiertävien lastenhoitajien resurssista.

Hyväksytty neuvottelutulos myös sisältää kirjauksen useiden rajattujen yhteistoimintaneuvottelujen aloittamisesta.

- Ulkoliikuntapaikkojen hoito siirtyy sivistyspalveluilta elinympäristöpalveluille vuoden 2026 alusta. Tämän seurauksena viheralueiden hoidon kustannustaso täytyy selvittää ja mahdollisesti kilpailuttaa vuoden 2026 alussa. Edellisen takia käydään rajattu yhteistoimintamenettely talvella 2026.
- Hallintopalveluihin organisoidaan keskitetysti hoidetut yhteiset hallinnon asiantuntijapalvelut (hallinto, laskenta, taloussuunnittelu, tietohallinto ja henkilöstöhallinto).

Valmistelua toteutetaan vuoden 2026 aikana ja uusi organisaatio otetaan käyttöön vuoden 2027 alusta. Uudelleen organisoinnin vuoksi käydään rajattu yhteistoimintamenettely loppuvuodesta 2025 alkaen.

- Tilanteessa, jossa päädytään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen alaluokkien palveluverkon muutoksiin, on sillä vaikutusta henkilökuntaan. Mikäli palveluverkon muutoksien valmistelu aloitetaan, käydään silloin rajattu yhteistoimintamenettely varhaiskasvatuksen, perusopetuksen alaluokkien, kiinteistöhuollon ja ateriapalveluiden henkilökunnan osalta.
- Lisäksi varaudutaan vesilaitoksen mahdolliseen yhtiöittämiseen vuoden 2027 alusta. Mahdollisen yhtiöittämisen vuoksi käydään rajattu yhteistoimintamenettely 2026. Vesilaitoksen palveluksessa on tällä hetkellä neljä vakituista ja yksi määräaikainen.

Vakauttamisen keinoina selvitetään ja mahdollisesti toteutetaan vielä seuraavia keinoja suunnitelmakauden aikana

- * Kiinteistöhuollon toimintamallin tarkastelu
- * Vesihuoltolaitoksen yhtiöittäminen
- * Ateria- ja puhtauspalvelut tuottamisen vaihtoehtojen selvittäminen
- * Työllisyys- ja yrityspalveluiden toiminnan ja resurssien tarkastelu yhdessä Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen toimintojen kanssa
- * Selvitetään vuoden 2026 aikana Heinijärven koulun ja päiväkodin lakkauttaminen ja sen seurauksena toiminnan integroiminen olemassa oleviin yksiköihin. Hämeenkyrössä on vuonna 2030 noin 200 perusopetuksen oppilasta vähemmän kuin vuonna 2025. Heinijärven koulu on peruskorjaustarpeessa. Loppuvuodesta 2025 Heinijärven koululla toteutetaan kuntotutkimus, jonka perusteella saadaan tarkemmat tiedot tilanteesta.
- * Perusopetuksen hallinnollinen uudistaminen, siten että Kirkonkylän ja Kyröskosken koulut muodostavat yhden hallinnollisen koulun, jolla on kaksi yksikköä. Tällä saadaan aikaan kustannussäästöjä materiaalihankinnoissa sekä lisätään hallinnollisen työn että työnjohdon sujuvuutta.
- * Selvitetään aamupäivätoiminnan järjestämisen tarve.
- * Poistosuunnitelman muutos, tämän mahdolliseksi toteutusajaksi on suunniteltu vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisvuotta
- * Niiden kiinteistöjen myynti, joiden pääasiallinen käyttö on muuta kuin kunnan omaa palvelutuotantoa

Vakauttamisen kohteiden lisäksi tarkasteltiin myös muita asioita, joista todettiin, että ei oteta vakauttamislistalle mukaan.

- * Jalkakäytävien vapaaehtoisesta hoidosta luopuminen (20 000 euroa)
- * Kahden äänestysalueen yhdistäminen yhdeksi (eurovaikutus 4 000 euroa)
- * Koulukyydit lakisääteiseen tasoon (eurovaikutus 80 000 euroa)
- * Lukion lakkauttaminen (Lukio toimii suurelta osin siitä saatavan valtionosuuden turvin. Pienlukiolisä poistuu portaittain suunnitelmakausilla yhteensä 135 000 euroa. Lukion tulee sopeuttaa toimintaansa suunnitelmakausilla siten, että se jatkossakin toimii valtionosuuden turvin.)

- * Liikuntapaikkojen tilavuokrien nostaminen (tilavuokria nostettu jo vuoden 2025 alussa)
- * Kuntatyöllistämisestä luopuminen (luopuminen nostaa kunnan etuuskulujen maksu-osuutta)
- * Joukkoliikenteen Hämeenkyrö- ja nuorisolipuista luopuminen (30 000 euroa)
- * Kierrätyskeskus, kierrätyskeskuksen tulevaisuus arvioidaan samassa yhteydessä, kun teollisuustalon myyminen etenee.

Vakauttamisen keinoihin sisältyy myös organisaatiomuutos vuoden 2027 alusta. Soveltuvien osin tätä aletaan toteuttaa jo vuoden 2026 aikana.

Vuoden 2026 alusta aloittavan Hämeenkyrön Vuokratilat Oy:n perustaminen tuo kunnalle satunnaista luovutusvoittoa 3,5 milj. euroa. Tämä ei vaikuta kunnan toiminnan talouden tasapainoon, sillä kyseessä ovat laskennalliset konsernin sisäiset eurot eikä niillä paranneta kunnan taloustilannetta. Satunnainen luovutusvoitto on tarkoitus käyttää lisäpoistoihin ja investointivarauksiin, jotka keventävät taloutta tulevaisuudessa.

Taloussuunnitelma on tasapainossa yli/alijäämänäkökulmasta suunnitelmakaudella satunnaisen luovutusvoiton ansiosta. Ilman satunnaista luovutusvoittoa jokainen suunnitelma-vuosi on alijäämäinen ja suunnitelmakauden yhteenlaskettu alijäämä on noin 1,6 milj. euroa. Vakauttaminen jatkuu koko suunnitelmakauden.

Hallintopalvelut

Palvelujohtaja
Toimielimet/lautakunta

talous- ja hallintojohtaja Tiina Paloranta
valtuusto, hallitus, tarkastuslautakunta ja
vaaliviranomaiset

Hallintopalvelut yhteensä

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Menot	3 578 400	7 405 800	8 274 900	8 491 100	8 680 400
Tulot	742 000	756 000	1 006 000	1 020 700	1 035 800
Netto	2 836 400	6 649 800	7 268 900	7 470 400	7 644 500

Yrityspalvelut ja työllisyyspalvelut siirtyivät elinympäristöpalveluista hallintopalveluihin vuoden 2025 alusta.

Ensi vuoden toimintaa ohjaa pitkälti vakauttamiseen liittyvien asioiden toimeenpano. Muutostalousarvioita tehdään tarpeen mukaan vakauttamisen ja yhteistoimintaneuvottelujen tulosten viemiseksi käytäntöön. Organisaatiomuutos valmistellaan päätettäväksi. Hallintosääntö uudistetaan kokonaan.

Strateginen päämäärä: Kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta

Avaintavoite: Talouden tasapainottaminen sekä toimintaympäristön ja hyvän hallinnon kehittäminen jatkuvat

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö
Henkilöstöbudjetoinnin tarkkuuden kehittäminen	Tavoitetaso: 98-102 % Mittari: Seuranta Accunan kautta 1 krt/kk, toteumaprosentti.	Henkilöstöpäällikkö ja controller
Vastaaminen työnantajien osaavan työvoiman tarpeeseen.	Tavoitetaso: hyvä yhteistyö yritysten rekrytointitarpeissa Mittari: työnantajaesittelyiden määrä	Työllisyyspalveluiden päällikkö
Hallinnon ohjelmistojen pitäminen ajan tasalla ja digitaalisuuden täysimääräinen hyödyntäminen	Tavoitetaso: Uudistetun taloushallinto-ohjelman käyttöönoton onnistuminen Mittari: käyttöönotto sujuu niin, että siirtymävaiheesta ei tule isoja ongelmia	Laskentapäällikkö

Toimielimet ja johto

talous- ja hallintojohtaja Tiina Paloranta

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	1 145 600	1 378 400	1 995 300
Tulot	91 000	20 000	100 000
Netto	1 054 600	1 358 400	1 895 300

Vastuualueella on määrärahat valtuustolle, hallitukselle, tarkastuslautakunnalle, kunnanjohtajalle, talous- ja hallintojohtajalle ja vaaleille sekä yhteistoiminnalle.

Vuoden 2026 alusta hallintopalveluille siirtyvät vastuut ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun sopimuksista. Kunnalla on sopimus Ympäristöterveys Pirtevan kanssa siitä, että se huolehtii kunnan alueella ympäristöterveyden viranomaisvalvonnasta, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä eläinlääkintähuollosta, eläinsuojelusta ja eläintautien vastustamisesta. Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät siirtyvät vuoden 2026 alusta Sastamalan kaupungin hoidettavaksi. Elinympäristöpalveluista siirrettiin pysyvien vastaavien myyntivoittotulot 100 000 euroa. Aiempina vuosina maanmyynnin myyntivoitot/tappiot olivat virheellisesti tilapalveluiden tuloissa ja merkittynä investointiosaan. Maaomaisuus kunnassa kuuluu kunnanhallitukselle.

Vuonna 2026 ei ole hoidettavana vaaleja.

Määrärahavarauksia

- 7 valtuuston kokousta
- 20 hallituksen kokousta
- Pysyvien vastaavien luovutusvoittotuloja (tonttien myyntivoitto) on arvioitu saatavaksi 100 000 euroa. Se koostuu yhdestä yritystontista ja neljästä omakotitalotontista.

Vastuualueen määrärahoista maksetaan nämä yhteistoiminnan kulut

- Kuntaliitto 26 000 euroa
- Pirkanmaan liitto 76 000 euroa
- Joutsenten Reitti 35 000 euroa
- maaseutuelinkeinoviranomaistoiminta 50 000 euroa
- verotuskustannukset 120 000 euroa
- joukkoliikenne, kunnan osuus ELY:n ostamasta linja-autovuorosta, Hämeenkyrö- ja nuorisolippu 50 000 euroa
- löytöeläimet 10 000 euroa
- kesäyliopisto 3 000 euroa
- Pirteva ympäristöterveydenhuolto 330 000 euroa

- Ympäristösuojelun viranomaistehtävien yhteistoimintasopimus Sastamalan kanssa
71 000 euroa

Muutokset

- maakuntakorkeakouluyhteistyöstä luopuminen 12 300 euroa
- hallituksen varausrahan poistaminen, määräraha on ollut varattuna nopeita yllättäviä asioita varten 100 000 euroa
- kaavatoimikunta ei tee retkiä ja kokoontuu aiempaa harvemmin 2 000 euroa

Hallinnon asiantuntijapalvelut

henkilöstöpäällikkö Jyri Lammela

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	2 432 800	2 756 400	3 133 600
Tulot	651 000	523 700	636 000
Netto	1 781 800	2 232 700	2 497 600

Hallinnon tukipalvelujen vastuualueella on neljä osavastuualueutta

- Tietohallintopalvelut, jolle kuuluu kunnan perustietotekniikan hoidon järjestäminen
- Henkilöstöpalvelut hoitaa hr (human resources) -toimintojen ja palkanlaskentapalvelun koordinoinnin, palvelussuhteisiin liittyvän neuvonnan ja yhteistoimintamenettelyyn kuuluvat asiat
- Laskentapalvelut hoitaa laskujen kierrätyksen, maksuliikenteen, kirjanpidon, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen
- Hallintopalveluille kuuluu hallituksen ja valtuuston kokouksiin liittyvät käytännön järjestelyt, asiakirjahallinnon koordinointi ja arkistotoimi sekä viestiliikenne

Hallinnon tukipalvelut hoitaa myös tietosuoja-asioiden koordinoinnin, vastaa nettisivualueen ja intranetin toimivuudesta sekä talousraportoinnin järjestelmän käytettävyydestä.

Määrärahavaroja:

- tietohallinnon tulona 516 000 yksiköiden maksama korvaus perustietotekniikan hoidosta, hallintoverkossa 187 työasemaa, yhden koneen sisäinen kustannus 3 000 euroa
- perustietotekniikan ylläpitoon 624 000 euroa, perustietotekniikan toimittaja vaihtuu
- taloushallinnon ICT-menoihin 220 000 euroa, ohjelmakokonaisuuden päivitys
- henkilöstöhallinnon ICT-menoihin 40 000 euroa
- asianhallintaohjelman ylläpito 25 000 euroa
- henkilöstöhallinnon toimistopalvelut 150 000 euroa
- työterveyshuollon menot / tulot 290 000 euroa / 120 000 euroa
- tasausmaksu 546 000 euroa

Kunnanjohtajan esityksessä oli ePassi-meno 50 euroa/työntekijä ja se on jaettu palvelualueille. Hallituksen päättämä lisäys 40 000 euroa on tässä vaiheessa henkilöstöpalveluiden määrärahoissa ja jaetaan palvelualueille ensimmäisessä muutostalousarviossa. Koko kunnan ePassi-menot ovat yhteensä 60 000 euroa, 150 euroa/työntekijä.

Muutokset

- Vuoden aikana valmistellaan hallinnon asiantuntijapalvelut vastuualueen muutos niin, että yhdistetään siihen kaikki kunnan talouden ja hallinnon työt. Työnjaosta palvelualueiden välillä tehdään vastuunjakotaulukko. Palvelualueiden talous- ja hallintopalvelui-

den vastuualueiden henkilöt siirtyvät hallintopalveluihin. Uusi toiminta otetaan vähitellen käyttöön vuoden aikana ja lopullisesti kaikki on valmiina vuoden 2027 alusta. Uudistetun yksikön muodostamisesta pidetään kohdennettu yhteistoimintamenettely.

Työllisyys- ja yrityspalvelut

Työllisyyspalveluiden päällikkö Hanna Rajakoski

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	1 789 300	3 271 100	3 145 900
Tulot	355 900	212 300	270 000
Netto	1 433 400	3 058 800	2 875 900

Vuoden 2026 alusta työllisyys- ja yrityspalvelut toimivat yhtenä vastuualueena. Työllisyys- ja yrityspalvelut vastaa hämeenkyröläisten työnhakijoiden, työnantajien ja yritysten kasvokkaisista lähipalveluista.

Työllisyys- ja yrityspalvelut välittää työnhakija-asiakkaalle työtä ja tukevat työnhakijan työllistymistä sekä vastaa työnhakijan lakisääteisestä palveluprosessista. Työllisyys- ja yrityspalvelut tarjoaa myös muita palveluja kuten alkavan yrittäjän neuvontaa, työnantaja-asiakkaiden, yritysten ja maahanmuuttajien tieto-, neuvonta-, ja ohjauspalveluita. Työllisyyspalveluiden lakisääteisenä velvollisuutena on huolehtia, että paikkakunnalla on nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu eli viranomaisen ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille suunnattu palvelupiste, Ohjaamo. Ohjaamo tarjoaa nuorille monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, jotka edistävät nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.

Työllisyys- ja yrityspalvelut tukee hämeenkyröläisiä yrityksiä niiden eri kehitysvaiheissa tarjoamalla neuvontaa, tapahtumia ja verkostoitumismahdollisuuksia. Tehtävänä on myös osallistua yritystonttien markkinointiin, kuntamarkkinointiin sekä elinkeinorakenteen kehittämiseen. Hallituksen perustama elinkeinopoliittinen työryhmä ELPO ylläpitää keskusteluyhteyttä kunnan ja elinkeinoelämän välillä ja kehittää yhteistyötä.

Työllisyyspalveluiden palveluita ovat myös etsivä nuorisotyö, nuorten starttivalmennus ja Kierrätyskeskus Helmi. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tukea alle 30-vuotiaiden nuorten pääsyä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvua, itsenäistymistä, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Nuorten aikuisten alle 30-vuotiaiden matalankynnyksen starttivalmennus sijaitsee nuorisotalo Prikassa. Starttivalmennuksen tarkoitus on parantaa nuoren

valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Kierrätyskeskus Helmi kierrättää vaatteita ja tavaraa sekä huonekaluja.

Määrärahavarauksia

- Työllisyys- ja yrityspalveluissa on määrärahavaraus yhdeksännen luokan päättävien nuorten kesätyöllistämiseen kuntaan sekä yrityksille ja yhdistyksille myönnettävä kesätyötuki.
- Työttömyysetuuskulut 1,1 milj. euroa
- Työllisyysalueen keskitetyt palvelut 752 000 euroa

Muutokset

- Työllisyys- ja yrityspalvelut muodostavat yhden vastuualueen
- Yrityspalveluiden resurssivähennys 130 000 euroa

Sivistyspalvelut

Palvelujohtaja
Lautakunta

Sivistysjohtaja Kimmo Levänen
Sivistyslautakunta ja hyvinvointijaosto

Sivistyspalvelut yhteensä

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Menot	25 750 200	25 658 600	25 974 400	26 297 900	26 732 900
Tulot	1 149 600	871 200	975 700	1 005 000	1 035 100
Netto	24 600 600	24 787 400	24 998 600	25 292 900	25 697 700

Sivistyspalvelut vastaa varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen sekä vapaa-aikapalveluiden järjestämisestä. Lisäksi sivistyspalveluille kuuluu hyvinvointityön koordinointi ja ehkäisevästä päihdetyöstä ja palveluliikenteestä vastaaminen. Palvelut järjestetään kuntastrategian ja laajan hyvinvointisuunnitelman painopisteiden mukaisesti.

Oppilas- ja lapsimäärien muutokset näkyvät jo palveluntarpeessa. Varhaiskasvatuksessa vaikutus on ollut hitaampaa, koska lasten osallistumisaste on noussut siinä missä ikäluokat ovat pienentyneet. Perusopetuksessa muutoksiin on varauduttu organisaation tasolla alue-rehtorimallilla. Oppilasmäärän lasku tekee mahdolliseksi toiminnan tehostamisen tuntikehys- ja opetusryhmäratkaisulla kireässä taloustilanteessa.

Sivistyspalvelujen tulot muodostuvat pääasiassa asiakasmaksuista, tilojen vuokrista ja hanketuloista. Sivistyksen palveluihin liittyvät tai muut valtionosuustuotot eivät näy sivistyksen käyttötaloudessa, ainoastaan valtionvarainministeriön välittämät kotikuntakorvaukset merkitään sivistyspalveluille tuloksi. Aiempien vuosien suuret hankkeet ja saadut korona-avustukset ovat muodostaneet lähes puolet sivistyspalvelujen tuloista, nyt hankerahoitus on vähentynyt huomattavasti.

Kotikuntakorvaustuloa saadaan syyskuussa saadun arvion mukaan 342 750 euroa. Se on jaettu koulujen kustannuspaikoille vieraskuntalaisten oppilaiden määrän mukaan. Kotikuntakorvausmenoa maksetaan 302 203 euroa, talousarviossa varaus on Perusopetuksen yhteisten toimintojen vastuualueella.

Elinympäristöpalveluilta hankitaan sisäisenä palveluna mm. toimintaan tarvittavat kiinteistöt, päiväkotien ja koulujen ateriapalvelut, puhtauspalvelut ja muu kiinteistöhoito. Poik-

keuksena on Monitoimikeskus Silta, jossa elinkaarimallin seurauksena osa tukipalveluista on järjestetty toisin.

Sivistyspalvelujen vastuualueet:

- Hallinto- ja toimistopalvelut
- Varhaiskasvatuspalvelut
- Perusopetuksen yhteiset toiminnot
- Perusopetuksen keskustan alue
- Perusopetuksen itäinen alue
- Perusopetuksen yläkoulu
- Lukiokoulutuspalvelut
- Vapaa-aikapalvelut

Vuonna 2026 selvitetään ja tuodaan päätöksentekoon Heinijärven koulun ja päiväkodin lakkauttaminen ja toiminnan integroiminen olemassa oleviin yksiköihin suunnitelmakauden 2026–2028 aikana. Tähän talousarvioon sisältyy vielä määrärahat koulun ja päiväkodin ylläpitoon. Hallintosäännön mukaan valtuusto päättää koulun ja esiopetusyksikön lakkauttamisesta ja sivistyslautakunta päättää päiväkodin lakkauttamisesta.

SIVISTYSPALVELUJEN TAVOITTEET

Strateginen päämäärä: Hyvä kasvun ja oppimisen ympäristö

Avaintavoite: Yhtenäinen ja kannustava kasvun ja oppimisen polku

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Positiivisen pedagogiikan käyttöönotto. Yhteinen malli kiusaamisen ehkäisemiseen ja hyvinvoinnin lisäämiseen.	Tavoitetaso: käytössä varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksen alakouluissa, laajenee nuorisopalveluihin ja yhteiskouluun. Mittari: itsearvio, alakoulujen ja Yhteiskoulun kasvatust keskustelujen määrä	Sivistysjohtaja, perusopetuksen rehtorit, varhaiskasvatuksen johtaja
Tuen uudistuksen toteutus	Tavoitetaso: toiminnallisten muutosten toteuttaminen Mittari: oma arvio ja ryhmäkohtaisen tuen toteutumisen	Sivistysjohtaja, varhaiskasvatuksen johtaja, rehtorit

Strateginen päämäärä: Hyvä kasvun ja oppimisen ympäristö

Avaintavoite: Hyvinvointityön tarpeiden tiivis seuranta hyvinvointialueen kanssa

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Opiskeluhuollon yhteistyömuotojen vakiinnuttaminen ja kehittäminen	Tavoitetaso: järjestäjäkohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman toteutuminen Mittari: kouluterveyskysely, oma arvio	Sivistysjohtaja, varhaiskasvatuksen johtaja, rehtorit

Strateginen päämäärä: Hyvä kasvun ja oppimisen ympäristö

Avaintavoite: Yhä vahvempi hyvinvointia rakentava osallisuus ja sujuvampi arki

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Yhteinen toiminta yhdistysten kanssa	Tavoitetaso: sujuva yhteistyö eri yhdistysten kanssa, neljä tapahtumaa Mittari: yhdessä järjestettyjen tapahtumien määrä	Hyvinvointikoordinaattori

Strateginen päämäärä: Kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta

Avaintavoite: Talouden tasapainottaminen sekä toimintaympäristön ja hyvän hallinnon kehittämisen jatkuvat

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Palveluverkon mukauttaminen vähenevään oppilasmäärään ja varhaiskasvatuksen yksiköiden täyttöaste	Tavoitetaso: toiminnan keskittäminen uusiin ja opetussuunnitelman mukaisen opetuksen mahdollistaviin yksiköihin Mittari: tuntikehyksen jako ja opetusryhmien sijoittaminen, Varhaiskasvatusyksiköiden täyttöaste 100 %, käyttöaste 80 %	Sivistysjohtaja, varhaiskasvatuksen johtaja, rehtorit

Hallinto- ja toimistopalvelut

talous- ja hallintopäällikkö Liisa Neronen

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	457 400	438 600	481 200
Tulot	9 000	8 000	10 000
Netto	448 400	430 600	471 200

Hallinto- ja toimistopalvelut vastaa sivistyksen palvelualueen yhteisten asioiden koordinoimisesta ja kehittämisestä, sivistyslautakunnan ja hyvinvointijaoston päätöksenteon valmistelusta ja talousohjauksesta.

Sivistyslautakunnan on arvioitu kokoontuvan 9 kertaa tulevana vuonna, hyvinvointijaosto kokoontuu noin viisi kertaa. Näiden kokouskulujen lisäksi nuorisovaltuuston kokouskuluihin ja lapsiparlamentin menoihin on varaus hallinto- ja toimistopalveluissa.

Hyvinvointikoordinaattorin tehtäviin kuuluu koko kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja liikumapintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Hyvinvointikoordinaattorin kustannuspaikalla on palkka- ja toimintakulujen lisäksi yhdistysten avustuksiin tarkoitettu 10 000 euroa. Hyvinvointikoordinaattori organisoii vanhus- ja vammaisneuvoston kokoukset ja toimii kokousten sihteerinä.

Talous- ja hallintopäällikkö on koko kunnan joukkoliikenteen yhteyshenkilö ja vastaa palveluliikenteestä. Vastuualueen tulot muodostuvat palveluliikenteen asiakastuloista. Vastuualueella on palveluliikenteen kustannusten lisäksi koko sivistyspalvelualueelle varatut e-passi-, muistamis- ja palkitsemiskulut.

Muutostietoja

- Lautakunnan ja jaoston kokousten vähentäminen (henkilöstökuluissa kokouspalkkiot, ravitsemuspalveluissa kokouskahvit ym.)
- Vuoden aikana valmistellaan hallinnon ja talouden töiden siirto hallintopalveluihin hallinnon asiantuntijapalvelut vastuualueelle. Hallinnon asiantuntijapalveluille pidetään kohdennetut yhteistoimintaneuvottelut.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

varhaiskasvatuksen johtaja Kaisa Ojanen

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	8 232 700	8 344 600	8 316 700
Tulot	394 100	433 500	395 200
Netto	7 838 500	7 911 100	7 921 400

Varhaiskasvatuksen vastuualueelle kuuluu palvelujen järjestäminen alle kouluikäisille lapsille. Palvelut koostuvat varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta sekä lastenhoidon tuista, jotka maksetaan Kelan kautta. Varhaiskasvatusta järjestetään kunnan omissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja perheiden on mahdollista hankkia palvelu myös palvelusetelillä kunnan tuottajiksi hyväksytyistä yksiköistä. Vuorohoitoa järjestetään Kirkonkylän päiväkodissa huoltajien työstä tai opiskelusta johtuvaan tarpeeseen. Koululaisille järjestettävään vuorohoittoon ei ole varausta vuoden 2026 talousarviossa, koska tiukassa taloustilanteessa ei-lakisääteiset palvelut joutuvat ensimmäisenä harkittavaksi. Koululaisten vuorohoito on synnyttänyt paljon henkilöstöressurssin tyhjäkäyttöä ja heikentänyt käyttöastetta.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintaa ohjaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, kuntastrategia, hyvinvointikertomus ja varhaiskasvatuksen vastuualueen toimintasuunnitelma sekä yksiköiden esiopetuksen vuosisuunnitelmat ja varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmat.

Syntyvyys on laskussa ja se näkyy vähitellen palveluissa olevien lasten määrässä. Vuoden aikana lapsimäärä vaihtelee palveluissa siten, että kevätkuukausina lapsimäärä on korkeimmillaan ja syksyllä uuden kauden alkaessa selvästi kevättä matalampi. Lapsimäärä vaikuttaa henkilöstömäärään. Vuonna 2026 Heinijärveltä vähennetään yksi työntekijä koko vuodeksi ja on todennäköistä, että Kirkonkylän päiväkodissa yksi ryhmä ei käynnisty syksyllä 2026, vaan se avataan tarvittaessa vasta alkuvuodesta 2027. Tähän vaikuttaa kuitenkin saapuvat varhaiskasvatushakemukset. Tämän hetken lapsimäärä on korkeampi kuin vuosi sitten. Alle kolmevuotiaiden määrä palveluissa on sama kuin vuosi sitten.

Vuorohoidon tarve on vähentynyt merkittävästi viime vuosina. Tällä hetkellä vuorohoitoa järjestetään lain edellyttämällä tavalla, mutta pieni lapsimäärä heikentää käyttöastetta. Vuorohoidossa läsnä on tavallisesti yhdellä hoitajalla vain 1–2 lasta kerrallaan. Yöhoidon tarve on loppunut toistaiseksi kokonaan.

	20.9.2021	20.9.2022	20.9.2023	20.9.2024	20.9.2025
kunnalliset päiväkodit	280	362	365	343	354
perhepäivähoito	11	11	10	11	12
kunnallinen yhteensä	291	373	375	354	366
alle 3-vuotiaita	76	67	96	84	85
ostopalvelut	8	5	1	1	0
palveluseteli	89	107	102	97	105
Kaikki yhteensä	388	485	478	452	471

Asiakasmaksujen on arvioitu vuonna 2026 pysyvän vuoden 2025 tasolla. Hanketuloja ei todennäköisesti tule lainkaan.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on lapsille varmistettava riittävä ja oikea-aikainen kasvun ja oppimisen tuki. Syyskuun tilaston mukaan hämeenkyröläisistä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista tuen päätös on n. 13 % lapsista. Sen lisäksi moni lapsi saa lyhytkestoisista yleistä tai ryhmäkohtaista tukea heti, jos tarve ilmenee. Lasten tuen tarve on noussut ja se vaikuttaa ryhmien täyttöön. Esi- ja perusopetuksen tuen uudistuksen vuoksi Kirkonkylän päiväkodissa aloitti syksyllä 2025 pienennetty ryhmä, jossa voidaan toteuttaa lain edellyttämä kokoaikainen erityisopetus esiopetusikäisille. Tämän ryhmän on suunniteltu jatkavan myös vuonna 2026. Ryhmän käynnistyminen vähensi määräraikaisten ohjaajien tarvetta, koska tukea tarvitsevia lapsia on keskitetty aikaisempaa enemmän samaan ryhmään.

Koko kasvatuksen ja opetuksen yhteistä toimintakulttuuria kehitetään positiivisen pedagogiikan ja ratkaisukeskeisen työotteen mukaisesti myös vuonna 2026. Toimintakulttuuri on myös yhteinen kiusaamisen ehkäisyn malli. Kauden 2025–2026 alusta on hankittu käyttöön positiivisen pedagogiikan mukaista toimintakulttuuria, hyvinvointia ja luontevahvuuksien tarkastelua tukeva digimateriaali. Vuonna 2026 jatkuu myös uuden lääkehoitosuunnitelman toimeenpano ja tarvittavat henkilöstökoulutukset.

Vuonna 2026 uudistuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä 1.8.2026 tulee voimaan perusopetuslain muutos, jonka nojalla esi- ja perusopetuksessa tulee edistää liikunnallista elämäntapaa. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet uudistuvat ja sen myötä päivitetään paikallinen opetussuunnitelma. Varhaiskasvatuksen palvelusetelilainsäädäntö uudistuu ja sen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Tällä hetkellä (9/25) laki on vasta lausuntokieroksella.

Hämeenkyrön varhaiskasvatus on keskeinen osa paikallista perhekeskusta ja toimii kehittämisessä yhdessä alueellisen perhekeskusverkoston kanssa. Hämeenkyrö on mukana Opetushallituksen koordinoimassa Loisto –verkostossa Pirkanmaan alueella ja lisäksi tiivistä yhteistyötä tehdään Tampereen seudun kuntien kanssa yhteisen toiminnanohjausjärjestelmä eVakan ympärillä.

Kunnan omat yksiköt

- Kirkonkylän päiväkoti
- Heinijärven päiväkoti
- Sasin päiväkoti
- Kolme kotona työskentelevää perhepäivähoitajaa puoli vuotta

Kunnassa toimivat yksityiset palveluseteliyksiköt

- Pilke Väinämöinen
- Päiväkoti Pomppis
- 4 yksityistä perhepäivähoitajaa

Muutokset

- yhteistoimintamenettelyn tuloksena toteutettavat resurssivähennykset, hallinnolliset ja toiminnalliset muutokset 23 000 euroa
- esiopetusta ei enää Kyröskosken koululla. Vaikutus vuodelle 2026 on 67 200 euroa määräaikaisen henkilöstön palkkamenojen vähennys kevään osalta. Pysyvä kustannusten vähennys vuositasona on 120 000 euroa
- Kirkonkylän päiväkoti pienenee yhdellä ryhmällä, kustannusvaikutus 20 000 euroa
- perhepäivähoito loppuu toimintakauden 2025–2026 päätyttyä. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta siirtyä työskentelemään päiväkodissa. Tämän seurauksen toimintakaudella 2026–2027 tarvitaan 3 määräaikaista vähemmän. Vaikutus vuodelle 2026 on 65 000 euroa määräaikaisen henkilöstön palkkamenojen vähennys syksyn osalta. Pysyvä kustannusten vähennys vuositasona on 130 000 euroa

Perusopetuksen vastualueet

Perusopetuksen järjestäminen on yksi sivistyspalveluiden keskeisimpiä tehtäviä. Vastuualueille kuuluu neljä alakoulua (vuosiluokat 1–6) ja yksi yläkoulu (vuosiluokat 7–9), joissa opiskelee tällä hetkellä 1 119 oppilasta. Alakouluilla järjestetään 1.–2. luokkalaisille aamu- ja iltapäivätoimintaa tarpeen mukaan.

Suunnitelmavuosien 2026–2028 aikana oppilasmäärien lasku vaikuttaa jo jonkin verran perusopetusryhmien määrään. Henkilöstöresurssiin vaikuttavat oppilaiden kasvaneet oppimisen ja toiminnanohjauksen haasteet. Oppilasmäärän väheneminen tarjoaa kuitenkin väli-neen talouden vakauttamiseen.

Valtioneuvoston asettama tuntikehyksen vähimmäistuntimäärä on 228 tuntia. Hämeenkyrön perusopetuksessa 1.8.2025 voimaan tullut tuntijako on 229 tuntia. Tuntimäärän kasvun taustalla on valtioneuvoston päätöksen mukainen perusopetuksen vähimmäistuntimäärän kasvu eli lisäykset luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen.

Perusopetuksen kokonaismenoihin kuuluvat koulukohtaiset menot, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot, hankemenot sekä muualla tapahtuvan perusopetuksen menot (mm. kotikuntakorvausmenot ja lastensuojelulain perusteella laskutettavat koulutuksen menot).

Toiminnan tunnusluvut

Oppilasmäärä	20.9.2024	20.9.2025	Muutos
1–6 vuosiluokat	778	732	-46
7–9 vuosiluokat	390	387	-3
Oppilasmäärä yhteensä	1 168	1 119	-49

Vieraskuntalaisia oppilaita on yhteensä 20.

Perusopetus aloitti uudella Aluerehtori -organisaatiomallilla 2025. Uudistuksessa perusopetuksen vastuualue jaettiin neljään osaan:

- Perusopetuksen yhteiset toiminnot
- Perusopetuksen keskustan alue
- Perusopetuksen itäinen alue
- Perusopetuksen yläkoulu

Perusopetuksen yhteiset toiminnot

rehtori Annukka Alppi

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	2 239 700	1 871 500	2 016 794
Tulot	446 400	73 000	73 000
Netto	1 793 300	1 798 500	1 943 800

Vastuualueella on yhteiset toiminnot, joiden kuluja ei jaeta koulujen kustannuspaikkojen kesken (muun muassa aamu- ja iltapäivätoiminta, kotikuntakorvausmenot, hankkeet, oppilaskuljetukset ja muualla tapahtuva opetus).

Kehittämishankkeet ja kehittämistoimet

Lukuvuonna 2025–2026 käynnissä olevat hankkeet, joihin on saatu ulkopuolista tulo-rahoitusta.

Hankkeen nimi	Rahoittaja	Avustus, euroa	Omarahoitus- osuus, euroa	Käyttöaika
Koulujen kerhotoiminnan kehittäminen	Opetushallitus	10 000	4 285	1.1.- 31.12.2026
Suomen malli -kerho-hanke	Aluehallintovirasto	50 000	21 428	1.8.2025- 31.7.2026
Liikkuva oppilas iltapäivätoiminnassa	Aluehallintovirasto	20 000	5 000	1.8.2025- 31.7.2026

Koulujen kerho- ja harrastustoiminta toteutetaan yhteistyössä:

- Koulun henkilökunnan toimesta
- Urheiluseurojen toimesta
- Paikallisten yhdistysten toimesta
- Yrityksiltä ostopalveluna

Palvelujen ostot

Perusopetuspalveluita ostetaan kuntien välisillä sopimuksilla muualta, mikäli oppilaan äidinkieli on ruotsi tai mikäli oppilas tarvitsee sellaisia tukipalveluita oppimisensa tueksi, ettei niitä omassa kunnassa järjestetä. Kunta maksaa toiselle kunnalle kotikuntakorvausta, mikäli sen alueella asuva oppilas käy perusopetuksessa toisen kunnan alueella. Nämä maksut ja tulot perustuvat kotikuntakorvauslakiin, eivätkä ole kuntien kesken sovittavissa.

Oppilaskuljetusten ajojärjestelyt hankitaan Tuomi Logistiikalta. Perusopetuksen oppilaskuljetuksiin on varattu 1 200 000 euroa (2024 ta-varaus 1 177 000 euroa). Tuomi Logistiikka kilpailuttaa tekemänsä kuljetussopimukset ensi vuonna, ja talousarviossa on syytä varautua kustannusten nousuun.

Kuljetusoppilaiden määrä	20.9.2024	20.9.2025	Muutos
1–6 vuosiluokat	290	276	-14
7–9 vuosiluokat	192	194	+2
Oppilasmäärä yhteensä	482	470	-12

Perusopetuksen itäinen alue

rehtori Annukka Alppi

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	3 086 600	3 273 200	3 403 000
Tulot	9 400	25 300	42 800
Netto	3 077 200	3 247 900	3 360 200

Itäiseen alueeseen kuuluu Heinijärven koulun ja Mahnalan Ympäristökoulun kustannuspaikat.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen palvelut (itäinen alue):

Mahnalan Ympäristökoulu

- pienryhmä 4. lk
- pienryhmä 5.–6.lk
- osa-aikainen erityisopetus

Heinijärven koulu

- osa-aikainen erityisopetus

1.8.2025 on voimaan tullut laki esi- ja perusopetuksen tuesta. Lukuvuosi 2025–2026 on osoitettu siirtymäajaksi, jonka aikana kouluissa otetaan käyttöön uuden lain mukaiset tuen käytänteet. Kaikki opiskelijat ovat oikeutettuja lukuvuosisuunnitelmaan kirjattavaan ryhmämuotoiseen tukeen. Jos opiskelija tarvitsee enemmän tukea, laaditaan oppilaskohtaisen tuen suunnitelma ja tästä tehdään hallinnollinen päätös.

Uuden oppimisen tuen vaikuttavuus ja siihen annettujen resurssien riittävyys tulee näky-mään jo kevään 2026 aikana. Tuen ja sen resurssien riittävyyttä sekä käytettyjä toimintata-poja tulee arvioida säännöllisesti ja tarpeen tullen kehittää.

Itäisen alueen kustannuspaikkojen yhdistäminen kahden kouluyksikön yhteiseksi vaikuttaisi oppimateriaalien hankintojen kustannuksiin vähentävästi.

Muutokset

- Koulunkäynninohjaajien lyhytaikaisten poissaolojen sijaisjärjestelyt pyritään hoitamaan ensisijaisesti koulun sisäisin järjestelyin ilman ulkopuolisia henkilöitä
- Ap-toimintaa ei järjestetä itäisellä alueella keväällä 2026 vähennys menoissa 12 000 euroa
- henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuus palkattomaan virkavapaaseen poikkeuksellisin opetuspäivinä (esim. kevätjuhla, taksvärkkipäivä)

Perusopetuksen keskustan alue

rehtori Timo Mäkelä

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	4 670 000	4 700 700	4 698 400
Tulot	55 900	25 400	51 500
Netto	4 614 100	4 675 300	4 646 900

Keskustan alueeseen kuuluu Kyröskosken koulun ja Kirkonkylän koulun kustannuspaikat.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen palvelut (keskustan alue):

Kirkonkylän koulu

- toiminta-alueittaisen opetuksen / vaativan erityisen tuen luokka, pro-luokka
- pienryhmä 1. ja 3.lk
- pienryhmä 2.–6.lk
- osa-aikainen erityisopetus

Koulujen erityisopettajat ovat huolehtineet kotiopetuksessa olevien oppilaiden valvonnasta sekä lastensuojeluyksiköihin sijoitettujen lasten opetuksen suunnittelusta ja käytännön toteuttamisesta yhdessä muun opetushenkilöstön ja laitosten kanssa.

Laki esi- ja perusopetuksen tuesta on uudistettu ja laki on astunut voimaan 1.8.2025. Kuluva lukuvuosi 2025–2026 on siirtymäaikaa, jonka aikana uuden lain mukaiset tuen käytännöt otetaan käyttöön. Oppilaat ovat oikeutettuja ryhmämuotoiseen tukeen ja tämä tulee kirjata lukuvuosisuunnitelmaan. Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä oppilaan tukimuodoiksi ja hän tarvitsee enemmän tukea, laaditaan oppilaskohtaisen tuen suunnitelma ja tästä tehdään hallinnollinen päätös.

Kyröskosken koulu

- pienryhmä 1.–3.lk
- pienryhmä 3.–6.lk
- pienryhmä, joustava
- osa-aikainen erityisopetus

Koulujen erityisopettajat ovat huolehtineet kotiopetuksessa olevien oppilaiden valvonnasta sekä lastensuojeluyksiköihin sijoitettujen lasten opetuksen suunnittelusta ja käytännön toteuttamisesta yhdessä muun opetushenkilöstön ja laitosten kanssa.

Laki esi- ja perusopetuksen tuesta on uudistettu ja laki on astunut voimaan 1.8.2025. Kuluva lukuvuosi 2025–2026 on siirtymäaikaa, jonka aikana uuden lain mukaiset tuen käytännöt otetaan käyttöön. Oppilaat ovat oikeutettuja ryhmämuotoiseen tukeen ja tämä tulee kirjata lukuvuosisuunnitelmaan. Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä oppilaan tukimuodoiksi ja hän tarvitsee enemmän tukea, laaditaan oppilaskohtaisen tuen suunnitelma ja tästä tehdään hallinnollinen päätös.

On vaikea arvioida tarkasti, mitä tuen uudistus tulee eri kouluilla maksamaan todellisten opetusjärjestelyiden johdosta. Osaltaan sillä voidaan pitkällä aikavälillä hillitä kustannusten nousua, vaikka muutosvaiheessa se voi lisätä kustannuksia.

Muutokset:

- Koulunkäynninohjaajien lyhytaikaisten poissaolojen sijaisjärjestelyt pyritään hoitamaan ensisijaisesti koulun sisäisin järjestelyin ilman ulkopuolisia henkilöitä
- Sähköisten ja digitaalisten opetusmateriaalien tehokas käyttö. Luovutaan vastaavasti lisensseistä tai palveluista, joiden käyttö on vähäistä tai vaatii paljon tukipalveluita
- henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuus palkattomaan virkavapaaseen poikkeuksellisin opetuspäivinä (esim. kevätjuhla, taksvärkkipäivä)

Perusopetuksen yläkoulu

rehtori Merja Heinäaho

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	3 889 200	4 056 900	4 133 900
Tulot	26 800	147 000	249 500
Netto	3 862 400	3 909 900	3 884 400

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen palvelut:

Oppimisen tuki muuttui 1.8.2025 alkaen. Uuden lain myötä tuki painottuu luokissa annettavaan ryhmäkohtaiseen tukeen eli yleiseen tukiopetukseen, opetuskielen tukiopetukseen ja erityisopettajan antamaan tukeen. Mikäli ryhmäkohtainen tuki ei riitä, oppilas siirtyy oppilaskohtaiseen tukeen, jota antaa erityisopettaja/erityisluokanopettaja tarpeen mukaan.

Yhteiskoulu

- monimuotoiset pienryhmät 7.–9.lk 3kpl
- Jopo (8.–9.lk)
- Pro-luokka (8.–9.lk)
- erityisopetus Kuntola
- osa-aikainen erityisopetus

Muutokset

- henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuus palkattomaan virkavapaaseen poikkeuksellina opetuspäivinä (esim. kevätjuhla, taksvärkkipäivä)

Lukiokoulutus

rehtori Merja Heinäaho

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	1 143 500	1 091 800	1 125 800
Tulot	2 800	0	0
Netto	1 140 800	1 091 800	1 125 800

F.E. Sillanpään lukion tehtävänä on järjestää korkealaatuista lukiokoulutusta lähialueen nuorille. Lukio toimii samassa kiinteistössä Yhteiskoulun kanssa. Lukiossa on 6 lehtoria (1 toimii vararehtorina) sekä näiden lisäksi 11 yhteistä lehtoria perusopetuksen kanssa ja 2 yhteistä tuntiopettajaa.

Peruskoulun päättäneistä Yhteiskoulun oppilaista 19,9 % hakeutui omaan lukioon. Syksyllä 2025 lukion ensimmäisen luokan aloitti 49 opiskelijaa, joista 28 tuli Yhteiskoulusta. Lukioon tuli opiskelijoita myös naapurikunnista Ikaalisista (1), Nokialta (1), Pirkkalasta (1), Sastamasta (2), Tampereelta (3) ja Ylöjärveltä (13). Lisäksi Lukion 2. vuosiluokalla aloitti espanjalainen vaihto-opiskelija.

F.E. Sillanpään lukio on verkostoitunut Tampereen seutulukioiden kanssa. Tämä mahdollistaa osaamisen, ideoiden ja kokemusten jakamisen. Lukion opintojaksojen valikoimaan laaditaan opintojaksoja, jotka lisäävät jatko-opintojen, yritys- ja työelämän tuntemusta, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa. Opiskelijoiden siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle tuetaan ja opintojaksotarjontaa kehitetään vastaamaan yhteiskunnallisia osaamistarpeita.

Fysiikassa ja teemaopinnoissa (TO301) opiskelijat vierailevat Tampereen Yliopistossa ja Tampereen Ammattikorkeakoulun Proakatemiassa. Opintojaksoja voidaan suorittaa Tampereen kesäyliopistossa. Teemaopintoihin kuuluvalla kansainvälisyysopintojaksolla (TO302) kävimme tutustumassa kahteen pariisilaiseen kouluun. TutorHousen etäopetuksella mahdollistetaan esim. ranskan ja venäjän opiskelu. Yhteistyötä Ikaalisten lukion kanssa jatketaan esimerkiksi yhdessä toteutetuilla tutustumisilla oppilaitoksiin ja yhteisellä teemaopintojen suunnittelulla. Liikunnan opintojaksoilla teemme yhteistyötä paikallisten urheiluseurojen kanssa.

Lukion opiskeluympäristöä on kehitetty monipuoliseksi, moderniksi ja viihtyisäksi.

Kehittämishankkeet ja -toimet

- Tuen uudistus 1.8.2025. Tukea on tarjolla kaikissa oppiaineissa ja mm. Tukiopetus ja erityisen tuen hallinnollinen päätös tulivat lukiolakiin. Tukea on mahdollista saada nopeastikin. Lukiolaisten tukena ovat opettajien/erityisopettajan lisäksi terveydenhoitaja, kuraattori, koulupsykologi ja hankkeella palkattu koulunuorisotyöntekijä. Terveydenhuoltohenkilöstö on Pirhan palveluksessa. Lukiolle nimettiin hyvinvointivastaavat, jotka toimivat yhteistyössä opiskelijakunnan hallituksen kanssa.
- F.E. Sillanpään lukiossa opiskelijat auttavat uusia opiskelijoita Tutor -toiminnan kautta. Tutor on toisen vuoden opiskelija, joka on saanut tehtävänsä koulutuksen. Opiskelijatutorit toimivat yhteistyössä opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajien kanssa. He opastavat ensimmäisen vuoden opiskelijoita lukion käytänteissä ja kurssien valinnoissa sekä perehdyttävät koulun kulttuuriin. Tutoreiden tärkeä tehtävä on uusien opiskelijoiden tutustuttaminen toisiinsa. He osallistuvat myös lukion markkinointitapahtumiin.
- Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön näkyy lukion valinnoissa ja toimintatavoissa. Hämeenkyrön kuntastrategian mukaisesti lukion strateginen päämäärä on hyvinvoiva hämeenkyröläinen. Lukiossa näkyy vahvasti yhteisöllisyys.
- F.E. Sillanpään lukiossa on tarjolla teemaopintona Työpolku -opintojakso (yrittäjyyttä tiimioppimisen kautta, joka on paikallisten yrittäjien kanssa toteutettu hanke). Työpolku on kokonaisuus, joka tukee työllistymiseen vaadittavia taitoja ja tarjoaa oppijoille mahdollisuuden osoittaa osaamisensa yrittäjien tarjoamissa työtehtävissä. Onnistuneen

työharjoittelujakson päätavoite on työllistää nuoret kesätöihin.

- Opettajat osallistuvat pääosin tuen uudistusta koskeviin koulutuksiin.

Hankkeet

- Lukio on edelleen mukana Tampereen yliopiston kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan CRITICAL – hankkeessa. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää, millaiset kriittisen lukemisen taidot suomalaisilla lukiolaisilla on lukion eri vaiheissa. Tutkimus tuottaa arvokasta tietoa, jonka perusteella tutkijat kehittävät edelleen kriittistä lukutaitoa edistäviä opetusmateriaaleja ja kriittisen lukutaidon arviointimenetelmiä.

Toiminnan tunnusluvut

Oppilasmäärä	20.9.2024	20.9.2025	Muutos
1 lk.	35	49	+14
2 lk.	30	35	+5
3 lk.	36	31	-5

Vieraskuntalaisia opiskelijoita on v. 2025 yhteensä 35 +1 vaihto-opiskelija.

Lukio sopeuttaa toimintansa pienevään valtionosuuteen. Valtionosuus pienenee suunnitelmakaudella 2026-2028 135 000 euroa.

Vapaa-aikapalvelut

vapaa-aikapäällikkö Minna Al-Taeshi

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	2 031 000	1 881 300	1 798 600
Tulot	205 200	159 000	153 800
Netto	1 825 800	1 722 300	1 644 900

Vapaa-aikapalveluiden vastuualueelle kuuluvat osavastuualueet:

- Kirjastopalvelut
- Kulttuuripalvelut (sis. museot, kansalais- ja musiikkiopiston)
- Liikuntapalvelut
- Nuorisopalvelut

Vapaa-aikapalvelut edistävät hyvinvointia lakien ja kuntastrategian mukaisesti. Eri palvelualueilla toteutusta tukee lisäksi palvelualueiden omat toimintasuunnitelmat kuten kirjaston

toimintasuunnitelma ja kulttuurisuunnitelma. Vapaa-aikapalvelut tarjoavat monipuolisia palveluita ja harrastusmahdollisuuksia fyysiseen aktiivisuuteen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja luovaan toimintaan. Tulevana vuonna palvelumuotoilu on osa jokaisen palvelualan toimintaa.

Kirjastopalvelut laajenevat omatoimikirjastopalveluihin ja Hämeenkyrön kirjasto on osa Suomen Kirjastoseuran Lukuaskel-hanketta, jonka tavoitteena on edistää lukutaitotyötä kunnassa.

Kulttuuripalveluissa kehitetään yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Tavoitteena on lisätä erilaisia tapahtumia. Museopalveluiden kehittäminen tulevina vuosina jatkuu hankkeiden avulla. Kulttuuriparlamentti jatkaa vakiintunutta toimintaansa kulttuuripalveluiden yhteistyö- ja keskustelufoorumina.

Liikuntapalvelut tuottavat terveyttä edistäviä palveluita kaiken ikäisille kuntalaisille. Tarjonta on monipuolista, ohjatusta ryhmätoiminnasta yksilölliseen harjoitteluun. Liikuntapalvelut järjestävät vuosittain koko perheen tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden palveluntarjoajien, seurojen ja kolmannen sektorin kanssa.

Nuorisopalvelut tekevät laajasti yhteistyötä Hämeenkyrön kaikkien koulujen ja oppilaitosten kanssa sekä esimerkiksi Pirhan ja Hämeenkyrön seurakunnan kanssa. Nuorisotalo Prikan nuorisotila tarjoaa tekemistä ja kohtaamispaikan.

Lastenparlamentin toiminta jatkuu mahdollistaen lasten vaikuttamisen omaan elinympäristöönsä. Lastenparlamentissa on lapsia esikouluikäisistä aina kuudesluokkalaisiin saakka. Osallisuutta toteutetaan lisäksi nuorisovaltuuston ja esimerkiksi Yhteiskoululla järjestettävän Vaikuta! -päivän avulla. Vuonna 2026 Hämeenkyrön nuorisovaltuusto viettää 30 v. juhlavuottaan.

Koulunuorisotyön kehittämishanke Oppilaat osallisiksi jatkuu kesään asti Yhteiskoululla. Hankkeelle haetaan jatkoa ja mikäli jatkorahoitusta ei tule, selvitetään vaihtoehtoja toteuttaa koulunuorisotyötä muulla tavoin. Kehittämishankkeen päätavoitteet ovat yhteisöllisyyden lisääminen koululla ja tukea tarvitsevien oppilaiden vahvistaminen.

Sivistyslautakunnan alaisen hyvinvointijaoston tehtäviin kuuluu vapaa-aikapalveluita koskevat päätökset. Jaosto aloitti toimintansa 2024.

Vapaa-aikapalvelut tukee seuroja, yhdistyksiä ja yksittäisiä toimijoita jakamalla vuosittain kohde- ja toiminta-avustuksia. Jäähalliyhtiölle on varattu 80 000 euron avustus. Urheiluseuroille myönnetään toiminta-avustuksia noin 20 000 eurolla. Tapahtumien kohdeavustuksille on varattu noin 15 000 euroa, joista hyvinvointijaosto myöntää keväällä 500 euron ja sitä

suuremmat avustukset. Alle 500 euron avustuksia myönnetään viranhaltijapäätöksellä ympäri vuoden.

Hankkeet:

Hankkeen nimi	Rahoittaja	Avustus, euroa	Omarahoitus- osuus, euroa	Käyttöaika
Oppilaat osallisiksi	Aluehallinto- virasto	35 000	3 888	30.06.2026
Omatoimikirjasto	Aluehallinto- virasto	20 000	5 000	31.12.2026
Tekijät tutuksi	Aluehallinto- virasto	1 500		31.5.2026
Hämeenkyrön kotiseu- tumuseon valokuvako- kelman digitointi	Museovirasto	7 500	1 875	31.12.2026

Palvelujen ostot

- Laajan oppimäärän mukainen musiikin taiteen perusopetus ostetaan Pirkanmaan musiikkiopistolta
- Kansalaisopistopalvelut hankitaan Sastamalan koulutuskuntayhtymä Saskyltä
- Erilaisia esiintyjä- ja tapahtumapalveluja

Määrärahavaroja

- Nuorisovaltuuston omaan toimintaan on varattu nuorisopalvelujen määrärahasta 4 000 euroa
- Kirjaston PIKI -kimpan kanssa jatketaan yhteistyötä (mm. kirjastojärjestelmä, verkkokirjasto, e-aineistot). Hämeenkyrön maksuosuus ja tilastoitu käyttö perustuu kunnan asukaslukuun.
- Kirjaston aineistonhankintaan on varattu 52 000 euroa ja valtakunnallisen e-kirjastohankkeeseen on varattu Hämeenkyrön maksuosuus 8 000 euroa.
- Museon valokuvakokoelman digitointihanketta jatketaan Museoviraston hankerahalla.

Muutostietoja

- Musiikkiopiston ostopalvelun vähentäminen 2 500 euroa
- Yhden liikunnanohjaajan vähennys 24 000 euroa
- Päällikön tehtävän vähentäminen vapaa-aikapalveluissa 55 000 euroa
- Yhden nuoriso-ohjaajan vähennys 24 000 euroa
- Kulttuuripalveluiden resurssivähennys 48 000 euroa
- Latujen ja liikuntapaikkojen kunnossapito siirtyy elinympäristöpalvelujen tuottamaksi vuoden 2026 aikana

Elinympäristöpalvelut

Palvelujohtaja
Lautakunnat

Ritva Asula-Myllynen
elinympäristölautakunta ja lupajaosto

Elinympäristöpalvelut (ilman vesihuoltolaitosta)

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Menot	10 819 400	8 611 700	7 046 600	7 131 800	7 285 200
Tulot	10 771 300	9 692 900	7 242 300	7 242 800	7 275 400
Netto	-48 100	+1 081 200	+195 700	+111 100	-9 800

Palvelualueen yhteiset tavoitteet

ELINYMPÄRISTÖPALVELUT JA VESIHUOLTOLAITOS

Strateginen päämäärä: Kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta

Avaintavoite: Talouden tasapainottaminen sekä työympäristön ja hyvän hallinnon kehittäminen jatkuvat.

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Vesilaitoksen yhtiöittäminen selvitetään osana vakauttamista	Tavoitetaso: Selvitys valmistuu päätöksentekoa varten Mittarit: päätös jatkotoimista tehty vuoden loppuun mennessä	Yhdyskuntatekniikan päällikkö

Strateginen päämäärä: Kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta

Avaintavoite: Tuomme esiin Hämeenkyrölle ominaista vahvaa luontosuhdetta.

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Parannamme vesistön virkistyskäyttöä	Päivitetään venepaikkaperiaatteet ja -taksat Mittari: Lautakuntapäätös tehty	Elinympäristöjohtaja ja maanrakennusmestari

Strateginen päämäärä: Kestävyys- ja talousvastuun tiedostava kunta

Avaintavoite: Talouden tasapainottaminen sekä työympäristön ja hyvän hallinnon kehittäminen jatkuvat.

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö
Siirymme yksityisteiden kunnossapidosta ja hoidosta avustusperusteiseen toimintamalliin osana vakauttamista	Käyttöön otetaan uusi toimintamalli ja järjestetään tiedotustilaisuuksia. Mittari: uusi toimintamalli on hyväksytty ja vuotuinen tiedotustilaisuus pidetty	Yhdyskuntatekniikan päällikkö ja maanrakennusmestari

Hallinto- ja toimistopalvelut

toimistopäällikkö Sari Hietala-Karlsson

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	471 000	577 600	407 800
Tulot	25 800	6 000	6 000
Netto	445 200	571 600	401 800

Hallinto- ja toimistopalvelut tuottaa:

- toimisto- ja asiantuntijapalvelut elinympäristöpalveluille ja vesihuoltolaitokselle
- elinympäristölautakunnan ja lupajaoston sihteerin tehtävät, asioiden valmistelu ja toimeenpanon tuki
- asiakaspalvelu kuntalaisille
- asiointipisteen palvelut

Hallinto- ja toimistopalveluissa on 2 toimistosihteeriä, asiointipisteen palvelusihteeri, toimistopäällikkö ja elinympäristöjohtaja. Määrärahat on varattu elinympäristölautakunnan kuluihin ja tonttimarkkinoinnin kuluihin. Alkuvuonna tehdään tehtäväjärjestelyt niin, että määräaikaisen toimistosihteerin työsuhdetta ei jatketa 1.4.2026 alkaen.

Määrärahavarauksia

- Asiointipisteen toimintatuotot 6 000 euroa
- Asuintonttimarkkinointi (somemainonta) 10 000 euroa

Muutokset

- Lupajaoston ja elinympäristölautakunnan yhdistäminen 1.1.2026, menovähennys 8 000 euroa

- Määräaikaisen toimistosihteerin työsuhdetta ei jatketa 1.4.2026, säästö 23 000 euroa
- Vuoden aikana valmistellaan hallinnon ja talouden töiden siirto hallintopalveluihin hallinnon asiantuntijapalvelut vastuualueelle. Hallinnon asiantuntijapalveluille pidetään kohdennetut yhteistoimintaneuvottelut.

Tilapalvelut

tilapalvelupäällikkö Harri Jääskeläinen

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	4 055 500	3 515 200	2 882 600
Tulot	7 942 700	7 252 000	4 798 200
Netto	+3 887 200	+3 736 800	+1 915 700

Tilapalvelujen vastuualueelle kuuluvat kunnan rakennuskantaomaisuuden hallinta, rakennusten elinkaaren aikaisesta suunnittelusta, toteutuksesta, kunnossapidosta ja purkamisesta vastaaminen sekä kiinteistöjen piha-alueiden hoito. Tilapalvelut vastaa kunnan palvelurakennusten vuokraustoiminnasta sekä vuokratilojen hoidosta ja kunnossapidosta sopimusten mukaisessa laajuudessa.

Elinympäristöpalveluista siirrettiin hallintopalveluihin pysyvien vastaavien myyntivoittotulot 100 000 euroa. Aiempina vuosina maanmyynnin myyntivoitot/tappiot olivat virheellisesti tilapalveluiden tuloissa ja merkittynä investointiosaan. Maaomaisuus kunnassa kuuluu kunnanhallitukselle.

Terveyskeskus, Siljankoti/päivätoimintakeskus ja Kurjenmäkikoti siirtyvät kiinteistöyhtiön omistukseen. Kotorinteen kokonaisuuden ja Veteraanitalon vuokrasopimukset päättyvät ja hallinto palautuu takaisin Vanhustentalosäätiölle. Y-säätiön asuntojen hallinnointi siirtyy Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy:n toiminnaksi.

Muutokset

- Myllykolun toimintamallin muuttaminen (menojen vähentäminen) 4 000 euroa (kunta nostaa ja laskee teatterin katoksen edelleen vuonna 2026)
- Yhteiskoulun rivitalon käytöstä poistaminen (menojen vähentäminen) 10 000 euroa

Ateria- ja puhtauspalvelut

ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö Erja Tomminen

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	1 805 800	1 973 800	1 910 600
Tulot	1 850 800	1 946 400	1 903 700
Netto	+45 000	27 300	7 000

Ateriapalvelut tuottaa ravitsemussuositusten mukaista, laadukasta ja kustannustehokkaasti tuotettua ruokapalvelua kunnan muille yksiköille. Monitoimikeskus Sillan keskuskeittiö toimii valmistuskeittiönä ja muut keittiöt (Heinijärven koulu/pk, Sasin pk, Mahnalan Ympäristökoulu, Kyröskosken koulu, Yhteiskoulu/lukio) palvelukeittiöinä.

Puhtauspalvelut tuottaa kunnan palvelurakennusten puhtaanapitopalvelun, lukuun ottamatta Monitoimikeskus Sillan tiloja. Osa palvelusta tuotetaan kunnan omana työnä ja osa ostopalveluna. Kunnan omana työnä siivotaan Yhteiskoulu ja F. E. Sillanpään lukio, Kyröskosken koulu, Mahnalan Ympäristökoulu sekä Heinijärven ja Sasin päiväkodit. Ostopalvelukohteita ovat Heinijärven koulu, Mahnalan Ympäristökoulun vanha puoli, liikuntahalli Kosken Syke, nuorisotalo sekä elinympäristö- ja hallintopalveluiden toimistotilat. Lisäksi ostopalveluna puhtauspalveluita hankitaan muutamiin pienempiin siivouskohteisiin.

Ateria- ja puhtauspalveluissa eläköityy henkilöstöä vuosien 2026 - 2028 kuluessa ja ammatitaitoisen henkilöstön saatavuus tulee asettamaan haasteensa palvelutuotannolle. Tavoitteena on ylläpitää sisäisille asiakkaillemme hyvällä puhtaustasolla ylläpidetyt tilat työskennellä sekä tarjota laadukasta ravitsemussuositusten mukaista ateriapalvelua kustannustaso huomioiden. Vuosittaisia vakiintuneita lähiruokapäiviä pyritään lisäämään nykyisestä sekä jatkamaan makuraatitoimintaa kaikissa ateriapalveluiden kohteissa. Yhteistyötä paikallisten elintarviketuottajien kanssa on tarkoitus ylläpitää ja kehittää edelleen. Ruokahävikin vähentäminen sekä hyödyntäminen on tärkeä teema ateriapalveluiden palvelualueella. Sekä ateria- että puhtauspalveluissa kiinnitetään erityistä huomiota ympäristönäkökulmiin käyttämällä ympäristövastuullisia puhdistusaineita.

Muutokset

- yhteistoimintamenettelyn tuloksena toteutettavat resurssivähennykset, hallinnolliset ja toiminnalliset muutokset vuoden 2026 osalta 30 000 euroa, kokonaisvaikutus

Yhdyskuntatekniikka

yhdyskuntatekniikan päällikkö Jari Luoma

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	1 672 700	1 558 100	1 404 400
Tulot	438 800	348 400	419 900
Netto	1 233 900	1 209 700	984 500

Yhdyskuntatekniikan vastuualue huolehtii kunnan rakennetusta ympäristöstä, sen suunnittelusta, kehittämisestä ja kunnossapidosta sekä infrahankkeiden toteuttamisesta. Vastuualue pitää kunnossa kaavakadut, edistää liikenneturvallisuutta, avustaa yksityisteitä määrärahojen puitteissa, ylläpitää kunnan varastoa ja konekeskusta, hoitaa puistot, leikkipaikat, yleiset alueet, katujen viheralueet, vesireitit ja venepaikat, matonpesupaikat ja torin. Elinympäristölautakunta päättää yksityistieavustukset. Vastuualue hoitaa myös ajoneuvojen siirtämisestä aiheutuvat tehtävät. Vastuualueeseen sisältyy myös metsät ja pellot.

Määrärahavaroja

- Yksityistieavustukset (kunnossapitoavustus) 129 300 euroa
- Yksityisteiden kunnossapitokustannukset 95 100 euroa
- Kaavateiden kunnossapitokustannukset 280 000 euroa
- Metsänmyyntituotto-odotukset 120 000 euroa

Muutokset

- Venepaikkamaksujen korottaminen (tulojen lisääminen) 6 000 euroa
- Puun myynnin lisääminen (tulojen lisääminen) 20 000 euroa
- Yleisten alueiden jätehuollon kustannuskorvaus SUP-tuottajilta (tulojen lisääminen) 15 000 euroa
- Yksityisteiden hoidosta luopuminen (menojen vähentäminen) 150 000 euroa
- Katuvalojen sammuttaminen öisin (menojen vähentäminen) 10 000 euroa

Viranomaispalvelut

toimistopäällikkö Sari Hietala-Karlsson

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	794 900	755 500	295 600
Tulot	147 300	128 000	97 000
Netto	647 600	627 500	198 600

Viranomaispalveluiden vastuualueelle kuuluvat:

- maankäyttö
- rakennusvalvonta

Maankäyttö tekee kunnan maanhankintaa ja -myyntiä, vastaa kunnan maa-aines- ja mitauspalveluista, suorittaa maa-aineslain mukaisia tehtäviä sekä vastaa paikkatietopalvelujen ja palvelualueen digitaalisten palvelujen koordinoinnista.

Rakennusvalvonta vastaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista viranomaistehtävistä, valvoo ja luvittaa rakentamista sekä huolehtii kuntakuvasta ja -ympäristöstä.

Vuoden 2026 alusta hallintopalveluille siirtyvät vastuut ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun sopimuksista. Kunnalla on sopimus Ympäristöterveys Pirtevan kanssa siitä, että se huolehtii kunnan alueella ympäristöterveyden viranomaisvalvonnasta, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä eläinlääkintähuollosta, eläinsuojelusta ja eläintautien vastustamisesta. Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät siirtyvät vuoden 2026 alusta Sastamalan kaupungin hoidettavaksi.

Määrärahavaroja

- Maankäyttöön varataan määrärahaa pakollisten kaavateiden ja viheralueiden hallintoon 10 000 euroa
- Lupapisteiden kehittäminen (Pate-liittymä), tämä toteutuu mikäli rakennusvalvontojen uudistamishanke ei toteudu 1.1.2027 10 000 euroa

Muutokset

- Rakennusvalvonnan taksojen korottaminen (tulojen lisääminen) 7 500 euroa
- Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun maksuosuudet siirtyivät hallintopalveluihin.
- maankäytön resurssivähennys 65 000 euroa

Kaavoitus

Elinympäristölautakunta päättää vastualueen esihenkilön 2.12.2025

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	230 300	231 500	145 600
Tulot	10 000	12 000	17 500
Netto	220 200	219 500	128 100

Kaavoituksen tehtävä on kunnan kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta huolehtiminen. Kaavoitusta viedään eteenpäin kunnan päätösten ja kuntastrategian tavoitteiden mukaisesti. Laaditaan vuosittainen kaavoituskatsaus ja kaavoitusohjelma, jossa hankkeet aikataulutetaan ja budjetoidaan. Kaavoitus järjestää hankkeissa alueidenkäyttölain mukaisen osallistamisen ja tiedotuksen. Kaavoitus laatii ja hankkii tarvittavat kaava-aineistot ja pohjaselvitykset. Kaavoitus ylläpitää tarpeelliset kaavayhdistelmät ja karttapalvelut kunnan palvelutuotantoa ja kuntalaisia varten.

Yleiskaavojen osalta Keskustan osayleiskaavan uudistyö etenee pohjaselvitysten ja hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman valmistuttua ja jatkuen kaavan laadinnalla vuosina 2027-28. Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaava on edennyt ehdotusvaiheeseen ja kaava saatetaan hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2026 aikana. Kuntastrategian tavoite, koko kunnan Strategisen yleiskaavan päivitystyö, käynnistetään mahdollisen vireilletulopäätöksen jälkeen aikaisintaan 2027. Pentinmaa-Pinsiö osayleiskaavan käynnistys ajoittuu vuosiin 2027-28.

Asemakaavoituksen tavoitteena on keskusta-alueiden kehittäminen sekä houkutteleva ja viihtyisä kuntaympäristö. Hollitien alueelle laadittujen viitesuunnitelmien ja luonnosten pohjalta valmistuu kaavaehdotus, jossa alueelle sijoitetaan monipuolista asumista ja palveluja. Laivarannan kaavamuutoksessa laaditaan luonnosaineisto, jossa parannetaan alueen virkistyskäyttöä ja ajantasaistetaan kaavaa. Asuinalueiden osalta tavoite on monipuolinen asuntotuotanto. Omakotitonttien varanto on kunnassa hyvä ja uusia omakotialueita ei käynnistetä 2026. Tulevina vuosina mahdollisia kohteita ovat Rantalan ja Heiskanmetsän tilat. Kerros- ja rivitalojen, esteettömän asumisen, lisäämiseksi käynnistetään kunnan palvelujen ääressä sijaitsevia kaavamuutoksia. Tampereentien varren asemakaavan ajantasaistaminen ajoittuu vuosiin 2027-28. Kasvitarhan kaavamuutoksen osalta hanketta valmistellaan vuoden 2026 aikana. Yritysalue, VT3 eteläpuolinen Tippavaaran laajennuskaava, etenee hyväksymiskäsittelyyn. Muita kaavahankkeita käynnistetään tarpeen mukaan.

Määrärahavarauksia

- asiantuntijapalveluiden ostot 65 000 euroa

Muutokset

- Seurakunnan osuus Hollitien kaavamuutoksesta (menoja vähentävät keinot) 10 000 euroa
- kaavoituksen resurssivähennys 77 000 euroa

Vesihuoltolaitos

yhdyskuntatekniikan päällikkö Jari Luoma

euroa	TP 2024	MTA 3/2025	TA 2026
Menot	1 552 700	1 598 800	1 600 600
Tulot	2 338 200	2 343 500	2 387 900
Netto	+785 500	+744 600	+787 200

Vesihuolto vastaa veden hankinnasta eli veden johtamisesta, käsittelystä ja toimittamisesta talousvetenä käytettäväksi sekä viemäröinnistä eli jäteveden, huleveden ja perustusten kivi- ja betoniveden poisjohtamisesta sopimusten mukaisesti.

Vesihuoltolaitoksella on kulutuspisteitä 3268 kpl, joista 45 on vesiyhtymiä, 3 viemäriyhtymää ja 1 vesi- ja viemäriyhtymä.

Kunnan jätevedenpuhdistamolla käsitellään myös Viljakkalan alueen jätevedet. Miharin vedenottamon omistavat Nokian kaupunki 60 % ja Hämeenkyrön kunta 40 %. Miharista pumpattua vettä ostetaan Kyröskosken Vesihuolto Oy:ltä ja Hämeenkyrön Vesi Oy:ltä, jonka omistavat kunta ja Sastamalan kaupunki puoliksi. Yhdyskuntatekniikan päällikkö toimii 07/2025-06/2026 Hämeenkyrön Vesi Oy:n toimitusjohtajana.

Vesihuoltolaitos toteuttaa vesihuollon rakennushankkeet (investoinnit).

Valtuuston hyväksymään omistajapolitiikkaan sisältyy määräys, että vesihuoltolaitoksen peruspääoman korko hyväksytään vuosittain talousarvion yhteydessä. Vuodelle 2025 peruspääoman korko on 0,5 %. Vesilain mukaan vesihuoltolaitoksen on katettava menonsa maksutuloilla ja vuonna 2026 on ennakoitavissa maksujen tarkistuksia.

Osana vakauttamissuunnitelmaa selvitetään vesihuoltolaitoksen yhtiöittämistä kunnan 100 % omistamaksi yhtiöksi. Yhtiö voisi aloittaa toimintansa vuoden 2027 alusta.

Muutostiedot:

- Taksojen korottaminen (tulojen lisääminen) 107 000 euroa

Investoinnit

Investointiosan laadinnan pohjana on ollut taloussuunnitelman 2025 investointiosa. Suunnitelmaa on korjattu muuttuneilla tiedoilla ja siihen on lisätty uusia hankkeita. Investointiosa on tehty kolmelle vuodelle.

Investointiosan lukuohje

- vihreällä pohjalla olevat kohdat ovat valtuustolle sitovia määrärahoja
- siniset tekstit ovat lisätietoa valtuustolle ja ovat jo etukäteen valmisteluja lautakunnan käyttösuunnitelmassa hyväksyttäväksi tulevia kohteita

Määrärahat ovat sitovia hankkeittain vuoden 2026 osalta. Lautakunnat päättävät määrärahojen käytöstä eri kohteisiin esim. elinympäristölautakunta päättää jakaa tiestön määrärahan. Nämä lautakunnan käyttösuunnitelmassa päätettävät yksittäiset kohteet ovat sinisellä merkittyjä lisätietoja.

Käytettävissä on vain talousarviovuodelle osoitetut määrärahat. Suunnitelmavuodet ovat ohjeellista varautumista.

Maa- ja vesialueet, kiinteistöt

Hanke	TA 2026	TS 2027	TS 2028	lisätiedot
Kiinteistöjen hankinta	150 000	150 000	150 000	Hallitus tekee aina erillisen päätöksen maanhankinnasta. Kunnan maapolitiikka määrittelee ostojen kohdentamisen.
menot	150 000	150 000	150 000	

Osakkeet ja osuudet

Hanke	TA 2026	TS 2027	TS 2028	lisätiedot
Konsernin lisäpanostus	1 000 000	500 000	500 000	Konserniyhtiöiden lisärahoitustarpeet. Jäähalliyhtiön SVOP-rahoitus viimeinen erä (100 000) 2026. Tarkka päätös tehdään vuoden aikana. Varaus jonkin toisen konserniyhtiön pääomittamiseen.
menot	1 000 000	500 000	500 000	

Rakennukset

Hanke	TA 2026	TS 2027	TS 2028	lisätiedot
Elinympäristöjohtajan päätöksellä toteutettavat pienet hankkeet	50 000	50 000	50 000	Äkillisiä ja ennakoimattomia korjaustarpeita varten.
Kunnan arkistotilojen remontointi suunnittelu 2025 ja toteutus 2026	35 000	300 000	50 000	Toteutuksen kustannusarvio saadaan suunnittelun jälkeen. Laajuus ei ole vielä tiedossa.
Monitoimikeskus Sillan hankkeet	403 000	330 000	235 000	
<i>Monitoimikeskus Sillan palvelusopimuksen mukaiset PTS-hankkeet, ltk</i>		330 000	235 000	<i>Esitys tarkistetaan yhteistoimintaryhmässä (YTR) vuosittain.</i>
<i>Sillan keittölaitteiden uusimista, ltk</i>	284 000			<i>Laitteita uusitaan tarvittaessa.</i>
<i>Huonetilasäätimiä ja rakennusautomaatiota, ltk</i>	68 000			
<i>Kulunvalvonnan uusinta, ltk</i>	21 000			
<i>Liikuntasalin lattian korjaus, ltk</i>	30 000			
Koulurakennusten kokonaisuus	550 000	230 000	325 000	
<i>Yhteiskoulun ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmän korjaus ja säätötoimet. Suunnittelu 2025 ja toteutus 2026, ltk</i>	500 000			
<i>Pistevuotojen korjaussuunnittelu (mm. Mahnalan Ympäristökoulu) ja toteutus 2026-2027, ltk</i>	50 000	200 000		<i>Korjauksen kustannusarvio päivittyy suunnittelun myötä.</i>
<i>Kyröskosken koulu, ltk</i>		30 000		<i>Pts:n mukaisia kunnossapitotoimenpiteitä. Kustannukset arvioita.</i>
<i>Kyröskosken koulu: liikuntahalli Kosken Syke, ltk</i>			25 000	<i>Pts:n mukaisia kunnossapitotoimenpiteitä. Kustannukset arvioita.</i>
<i>Vielä määrittelemättömät koulujen hankkeet, ltk</i>			300 000	
Muut rakennukset	75 000	2 200 000	320 000	
<i>Eläinlääkärin rakennus, ltk</i>			20 000	<i>Pts:n mukaisia kunnossapitotoimenpiteitä. Kustannukset arvioita</i>
<i>Teknisen siiven suunnittelu 2026 ja peruskorjaus 2027, ltk</i>	75 000	2 200 000		<i>Kunnantalohankkeen toisen vaihtoehdon kartoittamista. Päätösehdotukset toimenpiteistä tehdään suunnittelun perusteella erikseen. Korjauksen kustannusarvio päivittyy suunnittelun myötä. Hämeenkyrötilon vaihtoehtolaskelmassa oli 1,5 M e</i>
<i>Vielä määrittelemättömät muut rakennushankkeet, ltk</i>			300 000	
menot	1 113 000	3 110 000	980 000	

Liikenneväylät

Hanke	TA 2026	TS 2027	TS 2028	lisätiedot
Tiestöhankkeet	380 000	360 000	550 000	
<i>Taajamien asfaltoinnin saneeraus ltk</i>	<i>250 000</i>	<i>260 000</i>	<i>250 000</i>	
<i>Katuvalojen saneeraus ltk</i>	<i>100 000</i>	<i>100 000</i>	<i>100 000</i>	
<i>Ahrolantien kevyenliikenteenväylän suunnitelma 2026 ja toteutus 2029, ltk</i>	<i>30 000</i>			<i>Liikenneturvallisuutta parantava hanke.</i>
<i>Vielä määrittelemättömät muut tiestöhankkeet, ltk</i>			<i>200 000</i>	
Asemakaavakadut ja -alueet	200 000	230 000	220 000	
<i>Seuloontien jatko ltk</i>		<i>90 000</i>		<i>Päällystys</i>
<i>Hollitien alue suunnittelu ja toteutus kaavoituksen edetessä ltk</i>		<i>10 000</i>	<i>20 000</i>	<i>Suunnittelun ja toteutuksen aikataulu määräytyy Hollitien asemakaavan hyväksymisestä, joka tapahtuu arviolta aikaisintaan 2026.</i>
<i>Ranta-Niskalan asemakaava ltk</i>	<i>200 000</i>			<i>Kaava saanut lainvoiman 18.6.2025.</i>
<i>Tippavaaran yritysalueen asemakaava- ja asemakaavan laajennussuunnitelma ltk</i>		<i>15 000</i>		<i>Kaavaehdotus nähtäville alustavasti loppuvuodesta 2025. Hyväksyntä arviolta aikaisintaan keväällä 2026.</i>
<i>Joenumutkan asemakaava-alueen suunnitelma (Heiskanmetsä) ltk</i>		<i>15 000</i>		<i>Kaavaehdotus nähtäville loppuvuodesta 2025.</i>
<i>Vielä määrittelemättömät asemakaavakatuja ja -alueiden hankkeet, ltk</i>		<i>100 000</i>	<i>200 000</i>	
menot	580 000	590 000	770 000	

Vesihuolto

Hanke	TA 2026	TS 2027	TS 2028	lisätiedot
Vesihuoltohankkeet, menot	320 000	0	0	
<i>Viemäriverkoston - ja laitteiston saneeraus, ltk, oletuksena yhtiöittäminen vuoden 2027 alusta</i>	<i>100 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>Esim. Jätevesipumppaamojen saneeraus ja jätevesikaivojen saneeraus</i>
<i>Vesijohtoverkoston- ja laitteiston saneeraus, ltk, oletuksena yhtiöittäminen vuoden 2027 alusta</i>	<i>50 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>Esim. sulkuventtiilien vaihto ja uusien asentaminen sekä osuuskuntien mittarikaivojen uusiminen</i>
<i>Etäluettavat vesimittarit, ltk, oletuksena yhtiöittäminen vuoden 2027 alusta</i>	<i>20 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>Etäluettavat mittarit parantavat asiakaspalvelua, kun laskutus saadaan reaaliaikaiseksi.</i>
<i>Ranta-Niskalan asemakaavan vesihuollon suunnittelu 2025 ja toteutus 2026, ltk</i>	<i>150 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>Kaava saanut lainvoiman 18.6.2025.</i>
menot	320 000	0	0	

Puistot ja muut yleiset alueet

Hanke	TA 2026	TS 2027	TS 2028	lisätiedot
Liikuntapaikat	0	527 500	50 000	
<i>Tekonurmijalkapallokentän pinnan uusiminen, ltk</i>		700 000		<i>Tekonurmijalkapallokenttä uusitaan uudella nurmimatolla ja laajennetaan täysimittaiseksi v. 2027. Haetaan aluehallintovirastolta 30 % avustusta hankkeelle. Hankkeen aikataulu tarkentuu vuoden 2026 aikana.</i>
<i>Tekonurmijalkapallokentän pinnan uusiminen, avustustulo</i>		-172 500		
<i>Vielä määrittelemättömät liikuntapaikkahankkeet, ltk</i>			50 000	
Yleiset alueet	200 000	240 000	100 000	
<i>Uskelanniemen rannan kehittäminen, ltk</i>		110 000		<i>Vuonna 2023 valmistuneen satamasuunnitelman toteuttamisen seuraava vaihe kaavoituksen edistyessä. Kaavaluonnos valmistunee keväällä 2026 ja sen jälkeen hankkeessa valmistellaan kaavaehdotus.</i>
<i>Lisävenepaikat, ltk</i>	40 000	40 000		<i>Uusia laiturirakenteita tarvekartoituksen perusteella kunnan venepaikoilla.</i>
<i>Leikkikentät (9 kpl), ltk</i>	50 000	50 000	50 000	<i>Leikkivälineiden uusimista ja kunnostusta.</i>
<i>Järvenkylän uimarannan kokonaisuus, ltk</i>	110 000	40 000		<i>Järvenkylän uimaranta-alueen ja rakenteiden kuntotarkastusta, suunnittelua ja kunnostustoimenpiteitä.</i>
<i>Vielä määrittelemättömät yleisten alueiden hankkeet, ltk</i>			50 000	
menot	200 000	940 000	150 000	
tulot	0	-172 500	0	
netto	200 000	767 500	150 000	

Irtaimisto

Hanke	TA 2026	TS 2027	TS 2028	lisätiedot
Hallintopalvelut	30 000	20 000	20 000	Hallinnon ohjelmien kehittäminen ja ajan tasalla pitäminen.
Varhaiskasvatus	15 000	15 000	15 000	Sasin ja Sillan päiväkodin kalusteiden uusiminen vuorovuosin, uutuushankinnasta 8-9 vuotta
Yhteiskoulun kotitalousluokan kodinkoneita	15 000			Kotitalousluokan vanhentuneen kaluston uusinta. (12 kpl induktioliesiä/kiertoilmauuneja, 5 kpl tiskikoneita)
Lukioon uudet Abitti -palvelimet	15 000			Ylioppilaskirjoitusten uudistumista varten
Sivistyspalveluiden vielä määrittelemättömät hankkeet		30 000	30 000	
Elinympäristöpalvelut, pohjakartan päivitys Hämeenkyröväylän ja lähialueiden osalta ltk	40 000			Vuodelta 2025 siirtyvä hanke, koska Maanmittauslaitos kuvasi alueen keväällä 2025 ja kilpailutusta ei ehditty valmistelevaan kesällä.
Yhdistelmäuunit Yhteiskoulu/Kyröskosken koulu 2kpl, ateriapalvelut	60 000			10 -johteiset ammattikeittiökäyttöön tarkoitetut yhdistelmäuunit vanhojen elinkaarensa lopussa olevien tilalle.
Elinympäristöpalveluiden vielä määrittelemättömät hankkeet		40 000	40 000	
menot	175 000	105 000	105 000	

INVESTOINNIT YHTEENSÄ		TA 2026	TS 2027	TS 2028
Maa- ja vesialueet, kiinteistöt	menot	150 000	150 000	150 000
Osakkeet ja osuudet	menot	1 000 000	500 000	500 000
Rakennukset	menot	1 113 000	3 110 000	980 000
Liikenneväylät	menot	580 000	590 000	770 000
Vesihuolto	menot	320 000	0	0
Puistot ja muut yleiset alueet	menot	200 000	940 000	150 000
	tulot	0	-172 500	0
Irtaimisto	menot	175 000	105 000	105 000
	menot	3 538 000	5 395 000	2 655 000
	tulot	0	-172 500	0
	netto	3 538 000	5 222 500	2 655 000

Poistonalaiset investoinnit	TA 2026	TS 2027	TS 2028	yhteensä
menot	2 388 000	4 745 000	2 005 000	9 138 000
tulot	0	-172 500	0	0
netto	2 388 000	4 572 500	2 005 000	8 965 500